

Déli Hírlap

A bányái magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
 vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
TIMIȘOARA
 I. Brătianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszakos lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos No. 934/1938.) Telefon: 28-10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
 felelős szerkesztő.

A munkásnő mint szociális probléma

A liberális-kapitalista gazdasági rendszer, mely az egész világot behálózta, a dolgozók nagy tömegét vasmarokkal fogva tartotta és kényszerű helyzetüket rideg, önző módon kihasználva saját meggazdagodására, nem törődve a munkásság, mely a társadalom nagyobb része, jólétével, emberséges megélhetésével. A liberális-kapitalista gazdasági rendszer az isteni törvényeket félretette, mint akadályt, mely szabados cselekvésében és gondolkodásában gátolja és a keresztény erkölcsöket nem ismerve, az emberi munkaerőt is árunk kezelt. Ez a rendszer csak arra törekedett és törekszik már egy évszázad óta, hogy a befektetett tőkéből minél nagyobb hozadékot, nyereséget préseljen ki a munkásság rovására. A profit mindenek felett. Ez volt a jelző, az életcél, az ideál. A kapitalista rendszer csak arra néz, hogy finál ocsóbb munkaerőt kapjon. Hogy a munkást megfelelő igazságos bér illetti, erre nézve ennek a rendszernek nem volt törvénye. Ennek inkább az a sarkalatos tétele, hogy az emberi munkaerőre ugyanaz a szabály áll, mint az árura. Amiből sok van, az ocsó, amiből kevés van, az drága. Minél több a munkát kereső, annál kevesebbet kell érte fizetni. Ez az elv, melyet keresztény erkölcs szerint az égbekiáltó bűnök közé tartozik, mert a munkást megérdemelt igazságos bérétől fosztja meg. Míg azok a bizonyos kapitalisták mérhetetlen gazdagságra tettek szert és gazdagságuknál fogva a hatalmat bitorolták, addig a dolgozók milliómos tömege mélyeséges nyomorba süllyedt és az évszázados nyomor mélységéből kiált fel szavuk egy jobb, igazságosabb jövőért.

Az általános nyomor, a létért való küzdelem, a gond a mindennapi kenyérért a nőt is rákényszerítette és rákényszeríti, hogy házonkívül munkába álljon, akár fiatal, nevelésre szoruló leány, akár családanya. Az a tény, hogy a nők is tömegesen kenyérkereset után járnak, főleg a gyárakban, veti fel a munkásnő kérdést. Sok társadalmi probléma van, mely megoldásra vár és amellyel behatóbban kellene foglalkozni az erre hivatottaknak. Ilyen fontos, de kissé elhanyagolt társadalmi kérdés a munkásnő kérdés. Hisz vele sok minden van kapcsolatban: a család, a gyermek, a jövő kialakulása, mert a munkásnő nemcsak munkás, hanem nő is és így kettős szerepe van. Tudjuk, hogy a nő a társadalomban milyen jelentős társadalmalakitó szerepet tölt be közvetve, vagy közvetlenül. Ez a tétel érvényes a munkásnőre is, habár nem játszik társadalmi szerepet. (Hiszen neki dolgoznia kell), vezető pozíciókat sem tölt be, de saját körében — és az ő köre nagy és széles — mégis hatással van az ő magatartása, vallás-erkölcsi, szellemi színvonala, világnézete és nem utolsósorban az anvagi helyzete. Ő a tömegben él és tudjuk, hogy a tömeg erőt jelent és ezért nem lehet közömbös a keresztény társadalomra, magyar közösségünkre, hogy a tömeg, melynek az alapot kellene képeznie, milyen erkölcsi színvonalon és milyen világnézeti alapon áll.

A kenyérkereső nő sorsa kemény és küzdelemteljes, sok megpróbáltatásnak és veszélynek van kitéve, úgy erkölcsi, mint egészségügyi szempontból, ami viszont az új nemzedékre van kihátással. Reggel, amikor megszólalnak a gyár szirénái, (most ugyan hallgatnak felsőbb rendeltre), a munkásnők végnélküli raját lehet látni, amint munkahelyükre igyekeznek. Van köztük fiatal leány, feleség, családanya. A mai világnomorban a munkásnőre mindinkább ráneheze-

dik az élet súlya. Ő hordozza az élet kettős keresztjét, övé a gond, az aggodalom az otthonért, a gyermekekért és legtöbb esetben a kenyérkereset gondja is az ő gyenge vállaira nehezedik. Ezek a körülmények kilendítik a nőt istenadta természetes hivatásából. Az otthon gondozás, a gyermeknevelés magasztos hivatását nem képes betölteni és így az otthon már nem lehet olyan meleg szeretetet kisugárzó hely, nem lehet olyan összetartó kapocs, amint az kívánatos volna. Az otthon ma már csak alvóhelyé lett. Az általános nyomor és az a körülmény, hogy a munkásnő nem tud kellően a családdal, gyermekeivel foglalkozni, hanem azokat az ucca neveli, testi-lelki züllésbe sodorja őket, ami a keresztény társadalomra igen káros hatással van. A munkába járó anya nem tudja gyermekeit gondozni, ápolni, nevelni, a gyermekek leavadulnak, rongyosak, piszkosok lesznek. A dolgozó nő férjét sem tudja kellőképpen ellátni. Ha a férj hazajön a munkából, megkívánja, hogy minden rendben legyen, hogy kellemes meleg otthon és kész vacsora várja, ami egészen természetes is volna, ha az agyonhajszolt nő, aki 10-14, sőt 16 órát egyhuzamban dolgozik, még képes lenne erre.

Mi ennek a következménye? Korcsmázások, nézeteltérések, veszekedések napirenden vannak, sőt verekedés sem ritka dolog s ennek a széthú-

zásnak a következménye a család elzüllesztése, a küllönítés, a vadházasság. És a gyermekek, akik ezeknek a nem éppen épületes dolgoknak a szemtanúi, természetes, hogy nem tudják szüleiket tisztelni, becsülni, szeretni. Mire felnőnek, folytatják azt az életmódot, amit otthon láttak. Az ilyen gyermekekből munkakerülő, jellemtelen egyének lesznek, akik nem válnak a társadalom javára, már pedig most különösképp erőteljes, testileg-lelkileg egészséges, jellemes egyének kellenek. Éppen azért nem lehet ránk nézve közömbös, akik magunkat keresztényeknek és magyarnak valljuk, hozzánk tartozó embertestvéreink sorsa.

Óriási kötelesség járul mindnyájunkra, nagy feladatot vár megoldásra. Mit tegyünk, hogyan segítsünk annak a szegény proletár asszonynak a sorsán? Szerény véleményem az, hogy segítsünk felnevelni gyermekeiket. Hisz eddig is segítettek itt-ott ruhával, alkalmi alamizsna osztogatással. De ez nem célszerű, hanem intézményesen kellene segíteni. Erőteljes gyermekvédelemre gondolok, központilag irányítva. A kezdet gyönyörűen indult. A szülőotthon folytatásaként a proletár telepeken célszerű lenne gyermekotthonok felállítását, ahol gondoznák, nevelnék a gyermekeket, míg a szülei az otthontól távol vannak. A Kardostelepen már működik egy, de ezt is nagyobb figyelemmel kellene részesíteni, hogy rendeltetésének igazán megfeleljen.

Segítsünk az étellel küzködő magyar munkásasszony gyermekeit felnevelni, akkor nagy szolgálatot teszünk népközösségünknek.

Szürke Márta

1941 június huszonháromig meghosszabbították a lakbérleti szerződéseket

40 ezer leig nem emelhetők a házbérek

Bucurestiből jelentik: Antonescu igazságügy miniszter a lakbérszerződések meghosszabbításáról és ellenőrzéséről, valamint a menekültek számára juttatandó lakásokról a következő rendeltörvényt bocsátotta ki:

I. fejezet. A lakbérszerződések általános meghosszabbításáról.

1. szakasz. Minden írásban vagy élő szóval megkötött lakbérszerződés, mely 1940. október 26-án, vagy a következő negyedekben lejárt, 1941 június 23-ig jelen törvény értelmében meghosszabbított nyer.

2. szakasz. Azon lakbérszerződések, ahol az évi bér 40.000 leinél nem nagyobb, minden emelés nélkül nyer meghosszabbítást az 1. szakasz értelmében, kivéve az 5. szakaszban jelölt kivételeket.

3. szakasz. Azon bérszerződések, melyekben az évi bér 40.000 leinél magasabb, a következő emeléssel nyer meghosszabbítást: a) 41.000-tól 70.000 leig, évi bérnél 2 százalék, b) 71.000-100.000 leinél évente 3 százalék, c) 101.000-130.000 leinél évente 4 százalék, d) a 130.000 lei

évi bérnél magasabb házbérnél az emelés 5 százalék.

4. szakasz. A bérösszegbe a mellékjárulékok is beszámítandók, még ha nem is szerepelnek a bérszerződésben.

5. szakasz. A központi fűtéssel rendelkező házaknál az emelés a 40.000 leinél alacsonyabb bérekénél 1 százalék, az ezen összegnél magasabbaknál 2 százalék.

6. szakasz. A lakbérszerződések meghosszabbítását a háztulajdonos a lakónak ajánlott levélben a szerződés lejártát előtti 30 nappal tudomásul adja.

7. szakasz. A lakók és háztulajdonosok között létrejött más megállapodás emelésre vonatkozólag, amelyet előbb kötöttek, érvényben marad.

8. szakasz. A meghosszabbított szerződések értelmében a 2. szakaszban megjelöltek havonta, a 3. szakaszban megjelöltek 3 havonta kötelesek házbért fizetni.

II. fejezet. Az állam és a közhatalóságok által kötött szerződések ellenőrzéséről szól.

III. fejezet. A kiürített területekről menekültek elhelyezéséről gondoskodik.

Megoldotta a Balkán problémáit a római tanácskozás

Amerikai lap szerint a Szovjet is csatlakozik a német-olasz-spanyol egyezményhez

Berlinből jelentik: A szombati német sajtó hatalmas cikkekben foglalkozik a római találkozással és bár a részletek közlésére nem terjeszkednek ki, mégis rendkívüli fontosságot tulajdonítanak az összejövetelnek.

A Berliner Lokalanzeiger a következő címmel: „A tengely most alakítja ki az emberiség új arculatát” leszögezi, hogy ez a találkozás Európa és Afrika számára az új rend egész sor problémáját ölelte fel. A tengelyhatalmak elhivatása, hogy mindazokat a politikai függőségeket megoldják, amelyeknek átkos következményeit évszázadokon át nyögtek a népek.

Európa államainak kivétel nélkül tudomásul kell venniük az új élet parancsait és rövidesen részesei lesznek annak a nyugalomnak, amelytől eddig álnok módon, önző és kizsákmányoló célok szolgálatában megfosztottak a népek millióit.

Afrika a demokráta hatalmak és azok klikkjei-

Madridtól Tokióig egy szövetségbe tömörülnek az összes államok

Newyorkból jelentik: A Newyork Herald Tribune szerint

Rómában a totális államok úniójának létrehozásáról tárgyalnak.

Altalános megegyezésre kerül sor Németország, Olaszország és Spanyolország között, amelyhez a Szovjet is csatlakozna. Rómában könnyen létrejöhet egy fasiszta—nemzeti szocialista—szovjet paktum, amely minden totális államot magába foglalja Tokiótól Madridig. (Rador.)

A RÓMAI TALÁLKOZÁS TÁRGYAI: EGYIPTOM, SPANYOLORSZÁG ÉS A SZOVJET

Newyorkból jelentik: A Newyorki lapok Ribbentrop német külügyminiszter római látogatásával foglalkozva azt írják, hogy a német államférfi páncélos különvonaton érkezett az országba. Ebben a páncélos szerelvényben a külügyminiszter biztonságban volt minden esetleges legítimadás ellen. Az amerikai lapok szerint egyébként a római megbeszélések során a következő három kérdés kerül megvitatásra: 1. Egyiptom helyzete. 2. Spanyolország közeledése a tengelyhez és 3. A tengelyhatalmak és Szovjetország közötti viszony. (Rador.)

A TENGELYHATALMAK NEM TÖRÖDNEK AMERIKA ÜGYEIVEL

Rómából jelentik: Egyes amerikai lapok és hírügynökségek arról írják, hogy a római találkozáson tervet dolgoztak ki a panamerikai szemle megdöntésére és harcot beszéltek meg az USA ellen. Olasz és német hivatalos körök ki-
jelentik, hogy az amerikai ügyek nem érdeklik őket s egyáltalán nem törődnek azzal, ha a másik földteken titokzatos ürügyek alatt megkísérlik az összeomlás előtt álló Angliát megsegíteni.

A LONDONI LAKOSSÁG ELLENÁLLÓ- KÉPESÉGE VÉGÉRE ÉR

Newyorkból jelenti a DNB: a Chicago Daily News londoni tudósítás alapján azt írja, hogy a szüntelen német légi támadások következtében az angol főváros lakossága az állandó borzalom hatása alatt él. A többi amerikai lapok szintén közölnék londoni táviratokat és főleg a lakosság éjszakai pihenőjének kérdésével foglalkoznak. Arra a megállapításra jutnak, hogy ha London lakosságának nem nyílik lehetősége a kellő éjszakai pihenésre, ellenálló képessége már a közeli jövőben végére ér. (Rador.)

JÓ LÁTÁSI VISZONYOK LEHETŐVÉ TESZIK AZ ÉJJELI BOMBÁZÁSOKAT

Berlinből jelentik: Pénteken az est beálltával tovább folytatódtak az Anglia elleni légi támadások.

A főcél szűttal is London volt.

nek számára nem volt egyéb, mint a kizsákmányolás talaja és egyenlőség gondolatáról beszélni sem lehetett.

A Berliner Börsenzeitung kiemeli, hogy Rómában a határozatokat egyhangulag hozták, ami különben velejéről a tengely összhangjának és fegyverbarátságának. A most Rómában meghozott határozatok igen gyökeresek, mert környötelenül indítják meg a végső rohamot Anglia szíve ellen. Senki sem lepődhet meg a római határozatokon, csak azok, akik a világéke ellen üzentek annakidején háborút és azok is, akik még ma, a háború végső szakaszában ilyesmin mesterkednek. Londonban azt hitték — írja a lap, — hogy a Balkánon eselszövétessel zavart kelt, hetnek, ám meg fogja látni a világ, hogy Róma szilárd elhatározással és legelszántabb akarat-erővel elintézt minden problémát, mert az egész földrész hozzájárul ehhez az elhatározáshoz. (Rador.)

Több támadás érte a Themzén lévő kikötői berendezéseket és dokkokat, valamint más katonai célpontokat. Jó látási viszonyok uralkodtak és így az eredmény is jó volt. (Rador.)

A PRAVDA SZERINT A MAINÁL ERŐSEBB NEM LEHET A LÉGIHÁBORÚ

Londonból jelentik: A Times szemelvényeket közöl a Komszomolka Pravda című moszkvai lap egyik cikkéből, amelyben az Anglia elleni légihárúval foglalkozik. A cikk szerint ez a légharc a mai állapotánál erősebb már nem is lehet. (Rador.)

AZ ANGOLOK BEISMERIK, HOGY PÉNTE- KEN TÖBB GÉPET VESZÍTETTEK, MINT A NÉMETEK

Newyorkból jelentik: A Newyork Times megállapítja, hogy első alkalommal ismeri be az angol hadijelentés, miszerint több angol gép pusztult el, mint német. (Rador.)

Alexandria eleste — a brit világbirodalom végét jelenti

Rio de Janeiróból jelentik: A Magodie című nagy lap megállapítja, hogy az olaszok afrikai győzelme minden várakozást felülül. Wawel angol tábornagy, a régi angol recept szerint stratégiai indokokkal magyarázza visszavonulását, valójában azonban Graziani tábornagy hős csapatának mindent átütő lendülete miatt kellett az angoloknak visszavonulniuk.

Alexandria eleste, — írja a brazilai lap, — egyértelmű az angol világbirodalom összeomlásával, mert ez jelenti majd a vég kezdetét. (Rador.)

AFRIKÁBAN SZÉTSZÓRTAK EGY ANGOL HADOSZTÁLYT

Rómából jelentik: A Stefani iroda valahonnan Olaszország közli az olasz hadijelentést: Sollum és Sidi el Barrani elfoglalása után az olasz repülőgépek újból bombázták a megerősít-

Roosevelt válasza Willkie elnökjelöltnek

Washingtonból jelentik: A DNB jelenti, hogy Roosevelt elnököt a pennsylvaniai egyetem megalapításának kétszázéves évfordulója alkalmából diszduktorrá avatták. Ebből az alkalomból az USA elnöke Filadelfiában beszédet mondott. Beszéde során igyekezett megdönteni Willkie ellenjelölt állításait. Willkie elnökjelölt beszédében hangsúlyozta, hogy

egy üzletember vagy egy nemzetgazdasági szakértő hivatottabb az elnökségre és azt állította, hogy a jelenlegi széleskörű ellenőrzés a magángazdaságban, amelyet Roosevelt

26 EZER KANADAI PÍLÓTA VAN

Ottavából jelentik: Hivatalos helyről származó értesülés szerint október elején Kanada már 26.500 pilótával, rádiótávírásszal, repülőgép-gépfegyver kezelővel és egyéb hasonló személyzettel fog rendelkezni. Ebben a számban benne vannak az amerikai önkéntes pilóták is. Ezek közül havonta körülbelül 200 kéri felvételt a kanadai légihaderőbe. (Rador.)

SZÖRNYŰ VÁLASZ KÉSZÜL HEIDELBERG BOMBÁZÁSÁÉRT

Berlinből jelentik: A berlini lapok Heidelberg bombázásával foglalkoznak. A Völkischer Beobachter megdöbbenéssel regisztrálja a híres törénelmi város megtámadását, ahol

egyáltalán nincsenek katonai célpontok

és hangsúlyozza, hogy a német válasz olyan lesz, ami biztosítja, hogy az eljövendő angol nemzedékeknek sem fog eszükbe jutni Németországot megtámadni merészeln. A Berliner Börsenzeitung azt írja, hogy az angol gyilkos merénylőtre szörnyű bosszú lesz a felelet. A Deutsche Allgemeine Zeitung viszont kiemeli, hogy a német kard végleg kipusztítja azt a mentalitást, amely ilyen orgyilkosságokra bujtat fel. (Rador.)

NÉMET GYŐZELEMMEL VÉGZÖDÖTT EGY DÉLANGLIAI LÉGI CSATA

Berlinből jelentik: A német főhadiszállás közli: A német bombavetők folytatták támadásait London ellen. A megtorló tevékenység most is elsősorban a város központja ellen irányult. A Themze nagy kanyarjában több katonai célpontot bombáztak a német repülők és a robbanóanyagok erős rongálást végeztek. Anglia déli keleti részén több légitámaszpont került sor, amelyeket német győzelmekkel végződtek. Az éjszakai támadások során főleg London kikötőberendezéseit bombázták. A Royal Albert dokkolt több telitalálat érte. Kiseb légi egységek az ellátási központokat is támadták és London délkeleti részén lévő repülőterek ellen is heves támadásokat hajtottak végre. Bombázták a német gépek a több katonai célpontokat is és Anglia déli és középső részén számos helyen okoztak tüzeket.

Ugyancsak az elmúlt éjszaka folyamán angol gépek támadást hajtottak végre több nyugati németországi város ellen, aminek következtében számos lakóházat, egy templomot és egy temetőt bombatalálat ért. A bombák 13 személyt megölték, sokat megsebesítettek. A német vadászgépek, valamint a légléharító tüzérség 14 angol gépet semmisített meg, egy német gép hiányzik. Az a tengeralattjáró, amelyet Bleichrodt főhadnagy irányított, 9 ellenséges hajót süllyesztett el összesen 51.862 tonna úrtartalommal. Egy másik tengeralattjáró 3 angol hajót süllyesztett el 15.000 tonna úrtartalommal, míg egy harmink bűvárhajó két hajót süllyesztett el összesen 12.000 tonna tartalommal. (Rador.)

tett Marsa Matruh angol védelmi pontot és ezáltal igazolták, hogy az olasz repülő azonnal kétszázak bombázásokra azokért az angol ténykedésekért, amelyekkel kórházakat és a polgári lakosságot bombázták. A felelőtlen repülőgépek ezeken a pontokon jelentős csapatok és különböző harcizszközök jelenlétéről számoltak be. Ugyanitt van egy angol hadosztály is, amelyet csapataink előrenyomulásukkor szétszórtak s amely itt a kelet felől jövő csapatokkal meg erősítve, átszervezés alatt áll. Olasz bombavető támadást intéztek Marsa Matruh ellen, amely két hullámban támadtak. Az angol légléharító nem tudtak eredményt elérni. Több mint 50 tonna robbanó anyagot dobtak le az olasz harcizszközök a kijelölt célpontokra és a bombák nagyarányú pusztítást végeztek. Ugyancsak bombatalálat érte az állomást, a vasútvonalat valamint több művet. (Rador.)

vezetett be, nem egyeztethető össze a demokrácia felfogásával. Ezzel szemben Roosevelt elnök kijelentette, hogy az ipar gyors fejlődése olyan problémát teremtett, amely kormánybeavatkozást kívánt. De bármilyen is legyen a kormány által foganatosított intézkedés, mondotta az elnök — a demokrácia elve és a polgárok szabadsága nem lesz veszélyeztetve mindaddig, amíg Amerika szabad választások elve mellett marad. A jelenlegi időben senki sem engedheti meg magának, hogy alszigetelt maradjon — hangsúlyozta Roosevelt. (Rador.)

Verekedés

Mostanában, hogy elmémet, ezt a lelki szépséget apró emlékekre állítottam be, olyan sokban rajzanak azok, mint tavasszal a méhek. Hol ez, hol az kívánczik tollam hegyén a szabadba és én válogatás nélkül gyönyörködöm bennük, mert minden elmúlt dolog megszépül az idő távoiságában.

Persze nem engedhetem valamennyit szabadon. Hiszen a legtöbb olyan, hogy csak a legelső lélek mélyében él meg, kint a szabadban megfakul, érdektelenné válik, annyira egyéni.

A most kiválasztott történetkétől is félek, olyan sürgető életerővel követel szabadságot, hogy nem állhatok ellent, megpróbálom elmondani.

Az állami tanítóképző gyakorló iskolájában azaz az elemi iskola négy osztályát. Tanító az öreg Urhegyi Alajos volt, akit Gönczy állították egy kis pestmegyei faluban fedezett fel, hozott Aradra s tett meg a tanítók tanítóinak.

Egy tavaszi napon (negyedikbe jártam) egyik tízperces szünetben a tanító úr szokása minére eltávolított a tanári szobába. A sok kisebb-nagyobb lurkó megnezselve a váratlan szabadságot, ugyancsak visszaélt vele. Éktelen sivalkodás, szótlan támadt hirtelen, mintha egy juh-nyáj szimplantás alatt fenevadakká változnék át. A nagy osztályban voltunk vagy ötvenen.

Egy-két percen belül veszekedési és dularakási göcök alakultak öt-hat helyen is, mintha nekik versenyeztek volna, hogy melyik csoport ezen a téren legtöbbet művelni. A képletes mondat egy negyedikes viharogó vitte el. Ez az agyú csoport a nagy fekete táblánál fejtette fel a felszabadult erőit s fel is érkezett a csúcra: a nagy verekedett.

En — nem dicséretemre, inkább panaszképp — szelid főúcska voltam. Számos gátat emeltem egyike a tekintélytől való túlzott félelem miatt. Sohasem vettem részt a „haszontalankodásban“.

A tanító úr éppen a legjobb (vagy a legrosszabb) időben érkezett vissza a termbe. Pont abban a pillanatban, amikor a nagy fekete tábla kigatva egyensúlyi helyzetéből, rázuhant a verőfölkökre. „Mi van itt!“ — szólott felháborodva a tanító úr. Hirtelen halotti csend támadt. Minthi ránezett. De megsemm mindenki. A táblát döntő s lapja alá kerülő negyedikesek felhasználva a „vihár előtti csendet“, gyilk-fürgén kiszaklat alóla és vízszintes testtartásukon mitnén változtatva, észrevétlenül visszavonultak vérekező hadállásba: a hátulso padok közé. Következni: mire a tanító úr a bűncselekmény színnyerére érkezett, ott nem volt már bűnös.

— Kik voltak? — kérdezte pártai rövidleggel. Nincs felelet. A tanító úr lassan körülnéz s megpillantott engemet. — Gyere csak ide, eskám. — Oda mentem. — Te szelid, jó fiú vagy és hazugságon még nem kaptalak. Mondd, hogyan történt ez a bűnösök?

Vérhullám öntötte el arcomat, mert a szímem gyorsabban lökte szét tartalmát. Hébegni kezdtem érthetetlen szavakat. „Csak nyugodtan“ — mondotta a tanító úr és megismogattat arcot. Puha érintésétől megjött a szavam, a szímem ismét nyugodtan vert. Hogyne! A számomra nagyobb földi hatalom mellettem áll, kimutatja, hogy kegyel, sőt vár is tőlem valamit, valami fontos felvilágosítást! Semmi zavaró érzésem nem volt, csak a nagy igyekezet, hogy kívánságának entül jobban eleget tegyek. Dehogyn vizsgálom az érem másik oldalát, azt tudniillik, hogy felvilágosításaimmal társaim ellen árulokodást követtek el, hanem elmondottam szép sorjában a verekedés kezdetét, végét és megneveztem a szereplőket is.

Azóta nem egyszer megtörtént, hogy egy-egy tanítványommal hasonló alkalmakkor más megagatartást is láttam. Ilyen esetekben mindig szembe jutott, hogy én akkor habozás nélkül állásztottam a két kötelesség között, a tanítóm elhívásának engedelmeskedtem, de ma sem vagyok benne teljesen bizonyos, hogy helyesen cselekedtem-e. A probléma egyszerűnek látszik, de orantsem az!

„Árulokodásom“ után egyébként az történt, hogy a bűnösöket alaposan megnápdálcáztatta a tanító úr. Még a büntetés vörös csikjait el sem üntek az öt bőrfelületről, tulajdonosaik már verőbosszút esküdtek ellenem. Hamar a fülembé jutott, hogy a „fogat fogért“ bosszúelv szerint alaposan el akartak verni, de később határozatot hoztak. Erről csak azt tudtam meg, hogy életem későbbi szakaszában váratlanul fog rám lecsapni és rettenetes lesz. A nagy szüimődő folytonosan rettettem az ismeretlen veszélytől, akkor kiutaztunk a tanyára s az ott kínáló új örömeink eléledtették velem az egész históriát.

A cél: megsemmisíteni az angol világbirodalmat

Irt: Rodolfo Corselli olasz tábornok

Németország és Olaszország háborúja a brit impérium ellen teljes erővel folyik. Szándékosan hangsúlyozom ki a brit impériumot és nem Angliát, mert az ellenség légi hadseregének túlnyomó része a szárazföldi haderő egy része a iomiumokból, Indiából, Kanadából és a brit világbirodalom többi részéből való. A hadszínter tehát felöleli az Észak-angol területeket és az ezeket körülvevő és ezekhez vezető tengereket. Néhány hét óta a német légi és tengeri támadása egyre hevesebb a szigetország ellen, aminek következtében az angóiok bevitele megbéult.

Az ipari, közlekedési és hajózási központokat természetien semmisítik meg.

London, Southampton, Hull, Newcastle és Poortsmouth szerepe, mint tengeri kikötő teljesen megszűnt. Öt és fél milliónyi tonna ellenséges hajóter pihen a tenger alatt és a német bombázó gépek száma nélkül elárasztják gyilkos lövedékeikkel Anglia földjét. Olaszországnak Földközi-tengeri helyzeténél fogva különleges helyzete van a brit impérium elleni küzdelemben. Az észak és keletafrikai harc óriási kiterjedésű területen folyik, amelynek átfogó távolsága mintegy

6000 kilométer és két világrészre oszlik.

Minden fegyverem munkában van: a tengeri és légi haderő a Földközi-tengeren operál eredményesen a szárazföldi hadsereg együttműködve a légi flottával, Afrikában halad előre offenzív támadásban.

OLASZORSZAG NAGY SIKEREI

Cyreneika északi része ellen már több ízben intéztek angol páncélos egységek erőteljes támadást, de mindannyisov visszaverték őket. Rövid idővel ezelőtt is Egyiptomból kiindulva Tobruk és Bardia irányában igyekeztek előre törni, de sikertelenül, mert súlyos veszteséggel voltak kénytelenek visszavonulni.

Tengeri és légi főlény

Az olasz haditengerészet a július 8. és 13. közötti nagy ütközetben, valamint a július 19-től augusztus 3-ig tartó csatározásokban megmutatta hatalmas technikai és harci főlényét a Földközi-tengeren a híres angol flotta felett. Az olasz léghaderő korlátlan ura az egész légi térnek. A tervszerűen véghezvitt repülőátadások

Máltát, Nagybritannia jól kiépített támaszpontjait megsemmisítették,

megrongálták a haifai közlekedési pontot, tönkrebombázták Gibraltárt, azonkívül bombasóval árasztották el Alexandriát, Szuét, és Adent, a keleti angol hadsereg fontos idegesemőit.

Olaszország tehát megtámadta az ellenség minden nagyfentosságú stratégiai pontját a Földközi-tengeren és Afrikában, ezenkívül beküti Anglia szárazföldi és tengeri halerejének tekintélyes részét. Az olasz légerő teljes túlélségre kényszeríti az angol tengeri haderőt, amely vagy meghúzódik valamelyen védett helyen, vagy pedig

céltalanul bolyong ismeretlen vizeken, kerülve a találkozási a félelmetes olasz gépekkel.

A Földközi-tenger keleti felében levő angol szét-szórt flottaegységek képtelenek kijutni az Atlanti-óceánra, vagy az Északi-tengerre, hogy segítségére siessenek a nagy veszélyben levő anyaországnak.

A háború nem egy elhatárolt terület, egyetlen ország ellen folyik, hanem kiterjed az egész világot átfogó óriási birodalomra, amelynek az erőforrásai az európai Angliától nagy távolságra vannak. A segélyforrásaitól és támaszpontjaitól elzárt és a német légerőtől állandóan ostromolt Angliának az a terve, hogy a háborút esztendőki rinyútsa és ellenfelét kiéheztesse, nem fog sikerülni.

A TELJES FELMORZSOLÁS GYORSAN FOG BERÖVETKEZNI

A helyzet mérlegelésénél két szempontot kell figyelembe venni:

1. Elentétben az 1914—1918-es hádjáratnál, a hadviselő államok berendezkedtek a hosszú háborúra. Az angol blokádnál, feltéve, hogy eredményes lenne, semmiképpen sem lehetne olyan hatásos, mint

Szudában sikerült elfoglalnunk a hadászati szempontból oly fontos Kassalát

és megszálltuk a Gallabat—Kurmuk—Ghezani vonalat. Ez a sikeres nyugati felelő felvonulás eredményezte, hogy benyomulhattunk Egyiptom fődjére és Sollumot, valamint Sidi el Barranit birtokba vehettük, aminek

stratégiai jelentősége szinte felbecsülhetetlen.

Kenyában sikerült megszállanunk az olasz Szomaliban mélyen benyuló Dolo nyulványt, ezenkívül Moyale és Fort Harrington erőd jutott a birtokunkba és egy meglepetésszerű manőverrel megszereztük a Rudolf-tó nyugati partját.

Két hét alatt meghódítottuk Brit-Szomalit és rendkívül erős harcok után Berberánál a védekező angolokat a tengerbe szorítottuk. Az összes szomalitörzsek most olasz zászló alatt egyesültek és

az egész osztatlan Szomalit főld olasz impérium alá került.

Az arab világ örömmel látja, hogy a brit uralom megindog és egymásután adja fel évtizedes pozícióit. És ha csak az is, hogy egyetlen angol bázis sem szilárd mar. A fasennu presztízse hatalmasan megnövekedett a közelkeleten. Emeli a szomalit győzelem értékét, hogy az angoloknak erős színes hadsereg áll rendelkezésükre, amelyek nagyrésze az árul francia Leventi homme francia tábornok hadseregéből került ki, aki francia Szomaliból angol területre vitte csapatait.

Amint mordítottam, Olaszország az angol impérium ellen folytat háborút. Ezért fordult figyelmeztető intással a semleges államokhoz hogy blokádnál helyezte a brit gyarmatokat és birtokokat, tehát kerüljék el ezeket a területeket. Anglia ellenségeit ki akarta éhezettetni és nem átalotta hogy a semleges államok hajózásiát is veszélyeztessen. Most az olasz és német ellenblokádnál Angliát teszi ki az éhezésnek.

az előző világháborúban. Figyelembe kell venni, hogy Németország Belgiumban, Hollandiában és Franciaországban óriási mennyiségű szén és más tüzelőanyag készleteket zsákmányolt, úgy, hogy ezekben hiányt nem szenved.

2. A brit szigetország körülkerítése, a Földközi tengeri uralom elvesztése, az afrikai haderő felmorzsolódása következtében

a tengelyhatalmak ellenblokádnál egyre hatásosabbá válik.

Ez kitűnik abból is, hogy naponta 40—50.000 bruttó regiszter tonna hajóter süllyed a tenger alá.

Anglia felmorzsolódása gyorsan és biztosan folyik. Az angol befolyás és diplomáciai kezdeményezés megszűnt, Európában az angol tekintély a semmivel egyenlő. A tengelyhatalmak bécsi nagy diplomáciai győzelme valóságos kegyelemdőfésnek számított. Az egész arab világ Britannia ellen fordult.

India, Délafrika, Egyiptom, sőt maga Kanada is el akar szakadni az impériumtól.

Az angolbarát Egyesült Államok segítsége egyre kevésbé lesz és kétséges, hogy a jövőben segítheti-e még Amerika Angliát.

Angliának ilyenformán nincsen más segítsége, mint Halifax külügyminiszter és Hinsley bírókornomája, Churchill reklám beszédei, Duff Cooper és Eden balga optimizmusa, a nemlétező lengyel hadsereg, továbbá Benes és Heile Szelasszie, mint szövetséges. Az utóbbi néhány hét egyedül áll Anglia történelmében. Németország kezében tartja az Észak-tengertől a biscayai öböljig terjedő óriási területet. A német haditengerészet számtalan flottabázist létesített Franciaországban, ahol a tengeralattjárók, torpedórombolók és gyors motoros hajók indulásra készen állanak. A francia parton felállított messzherdó útegek uraiják a La Manche-csatornát. A német bombázó és vadászgépek néhány perc alatt angol terület fölé juthatnak. A másik fronton Olaszország az úr és itt megbénította az angol utánpótlást.

A nyíl hegye az angol világbirodalom felé irányul...

ítéletet felfüggesztették arra az időre, amikor valamelyik közülük miniszterelnök lesz s így eleget hatalom áll majd rendelkezésére.

Te kedves, drága gyermek-fantázia!
Bérczy Lajos

Megdől az olaj világhatalma

Német laboratóriumok szívós munkája a fehér gyémánt detronizálásáért. A szénből előállított benzin feleslegessé teszi a petróleummezőkért folytatott harcokat

A nyugati hatalmak világháború utáni politizálásának célja az egyeduralom kényelmes megőrzése volt, minden katonai erőbedobás kerülésével. Ehhez csak az kellett, hogy minden fontos harcászati nyersanyag az ők, vagy szövetségeseik kezén legyen. Ez esetben csupán a nyersanyagokat kell az ellenfél elől elzárni, hogy az térdre kényszerüljön. Ha az anyagi eszközök, vármok, stb. nem elegendők, segít a flotta a távolblokkáddal.

A legfontosabb stratégiai nyersanyag a kőolaj. Az olaj-világhatalom hajtja a motort és a hajót, nélküle egyetlen egy repülőgép sem emelkedhet a magasha. Helyes felhasználásával a katonák millióit lehet vele helyettesíteni.

Ő döntötte el a világháború sorsát is.

A világ felett uralkodó plutokraták ezen beállítottsága következtében a világháború utáni évtizedben nem volt egyetlen egy nemzetközi konferencia, vagy nagyobb politikai esemény sem, amelynél az olaj nem játszott volna szerepet valamilyen formában.

EGY IMPERIALISTA „FIXA IDEA”

Egy bizonyos kőolajvezeték elhelyezése szerint támogatták, vagy nyomaték el népek és néptörzsek függetlenségi mozgalmát. Végül

minden olyan politikai eseményt, gyilkosságot és botrányt, amelyeknél politikai szemlélyiségek is szerepeltek, a kőolajjal hozták összefüggésbe.

Hosszú időn keresztül szinte fixa idea volt, hogy a nemzetközi politikát a kőolaj határozza meg. Azonban senki sem vette észre, hogy e tétel jogosultsága lassan, de annál biztosabban megszűnik.

A világon csak kevés helyen van gazdag olajforrás, ez a körülmény tette a politikai játékává a kőolajvidékeket és ennek köszönhető, hogy ez az áldás sokszor átkot jelentett a lakosság számára.

A kőolaj világhatalma megszűnt abban a pillanatban, mielőtt sikerült szénből benzint, kőolajat és petróleumot előállítani.

A szén sokkal elterjedtebb, mint az olaj. Az olajforrások néhány évtized alatt kiapadtak, a szénbányák évszázadok és évezredek alatt sem. Az olaj szénből való előállításának lehetőségét a kémia már régen bebizonyította, még mielőtt az olaj világhatalma tetőpontjához érkezett volna. Az erre vonatkozó szabadalmakat már a világháború előtt bejelentették.

A benzin szintézis története tele van romantikus izgalommal.

A cél érdekében hatalmas összegeket áldozó kutatókat nem értették meg a kortársak.

Különös jellemre, akaraterepre volt szükség, hogy a sors mostohasága ellenére is le tudták rakni Németország mai függetlenségének alapjait olaj tekintetében az 1920–1930 közötti években. Ezek az emberek is elősegítették az 1940 évi német győzelem kivívását.

Ugy kezdődött, hogy dr. Bergius Frigyes, a hannoveri műegyetem magántanára meg akarta oldani a kőolaj és szén keletkezésének problémáját. Magasnyomású kemencéiben valóban sikerült szénből benzint és más folyékony kőolajtermékeket előállítani. Szabadalmát azonnal bejelentette. Négy szabadalma közül az elsőt 1913 augusztus 9-én fogadták el.

EGYSZERRE KÉT HELYEN FELFEDEZIK A SYNTHETIKUS BENZINT

A véletlen kiszámíthatatlan játékból az oppai anilin- és szódagyár új kutató laboratóriumában ugyanakkor kezdte el kísérletezéseit a szén-cseppfolyósítással, amikor Bergius Hannoverben.

Ez az oppai cég akkor fejezte be éppen az ammoniák szintézisét, megoldva ezzel a levegő nitrogén megkötésének döntő fontosságú problémáját; a katalitikus nyomás-szintézis terén egyszerű tapasztalatokat szerzett ez az üzem és tízezer kísérletet végzett

leghatásosabb katalysátor felkutatására. Rájött éppen arra, hogy az ammoniák szintézisének szerzett tapasztalatokat a szén kémiajában is fel lehet használni.

Annál jobban meglepte az oppai gyárat Bergius ismertté vált szabadalma — ő is sietett találmányát bejelenteni. Ennek értelmében szén-oxidnak és hidrogénnek katalizátor feletti elvezetésével benzint, alkoholt és kőolajhoz hasonló folyékony termékeket kapunk.

Rövidre rá Bosch Károly lett a Ludwigshafen-i művek technikai üzemvezetője. Az ammoniák szintézis problémájának megoldása az ő érdeme. Itt állt előtte az új feladat, a szén cseppfolyósítása. Számára mindenesetre fontosabb volt az alkoholsszerű termékek előállítása.

Bergius eközben az esseni Th. Goldschmidt cég kutatólaboratóriumának lett a vezetője. E cég segítségével megpróbálta tovább fejleszteni a szénből való benzin és olajnyerésre vonatkozó eljárásait. 1910-ben épült fell Mannheim-Rheinauban az első nagy kísérleti állomás. Egyik műszer a másik után született a benzinszintézis céljaira.

Ötmillió arany márkát ölték a kísérletekbe — eredmény nélkül, a cég nem áldozhatott több pénzt.

BOSCH, FISCHER ÉS A LENAUI MŰVEK

Ekkor jelent meg a láthatáron ismét egy ember, aki a benzinszintézis bmaradt munkáját újra elindította: dr. Fischer Ferenc professzor, a müncheni-i szénkutatóintézet vezetője. Ő és Tropsch nevű munkatársa kimutatta, hogy katalysátorok segítségével nyomás nélkül is lehet szén-oxidból és hid-

rogénből benzint, petróleumot és szilárd paraffint előállítani.

Dr. Bosch Károly időközben előlépett, ő lett a hatalmas I. G. Farbenindustrie tulajdonképpeni vezetője. Első intézkedései között elrendelte, hogy a Lenau-művek a szénből való benzinnyerés kísérleteit minél nagyobb keretek között kezdjék meg. Embert és anyagot nem kímélve indult meg a munka bámulatos rövid időn belül.

IGY SZÜNT MEG A „BENZINBLOKAD”

Midőn a nemzeti szocializmus uralomra került, a nagybenzi szintetikus benzin előállítás már kipróbált módszerekkel rendelkezett. A meglévő minta példájára kellett csupán további üzemeket felállítani, hogy a német motorizált hadsereg üzemanyaga biztosítva legyen.

A felelős férfiak még tovább mentek. Nem elégedtek meg egy eljárással azért, mert azt elsőnek próbálták ki, több technikai eljárás fölélt akartak rendelkezni.

Eppen ezért lathavetették befolyásukat, hogy a Fischer-Tropsch-féle eljárás szerint is meginduljon a benzinyártás.

Az idő bebizonyította, hogy ezeknek az embereknek igazuk volt. Ma már valamennyi methodust bevezették a különböző üzemekbe. Illymódon sikerült elérni, hogy a maradék gázokból és egyéb melléktermékekből az értékes anyagok olyan sokaságát tudják előállítani, melyek birtokában

a benzinblokkad kétszeresen, sőt háromszorosan is áttörtnek tekinthető.

Tanár úr, itt a tavasz...

A hatodikban a szokásos láma volt. Forró kitergette az újságot a padra és nagy nyugalmal olvasni kezdett, ahogy már egy felvilágosult diákhoz illik, aki úgy gondolja, hogy manapság nem érdemes tanulni. A második csempés sem hozta ki a sodrából és hogy az újságot minél tovább élvezhesse, először a halálozásokat olvasta el, azután a születéseket. Itt ismerős névre bukkant. Mohácsi Péter tanár Mihály nevű fia. Forró már nagyon unta az egész iskolát és örült, hogy most végre történni fog valami vele. Mert ez a dolog hírlul kell adni az osztálynak. Felállt és túlharsogta az osztály lármáját:

— Flúk, a Pötyinek gyereke született!

A fiúk abbahagyták a beszélgetést, egykettő elolta a könyvet és Forró nézte. Mohácsi népszerű tanár volt és tudták, hogy most csinálni kellene valamit. De mit? Mindenki a másiktól várta, hogy ezt mondja. Forró azt kiabálta, hogy vegyenek virágot. De ki vegye? És miyet vegyen? Nem vállalkozott senki. Mert akkor először is pénz kell gyűjteni, huszonnyolc fiút unozni három napig és ha aztán megvan a virág, azt kérdezik a vevőtől, hogy mennyit keressz az üzletben. Forró unszolták, hárman a füllébe kiabáltak és Forró engedett és vállalta a virágvásárlást. Egy fiú hiányzott, a Katán, de annak iskolabetegsége van és holnap biztosan itt lesz.

Forró mindjárt megkezdte a gyűjtést, másnap is hoztak. De a Katán megint hiányzott. Ugy látszik, mára latinból szimatol rógtönzést. Elhárították, hogy Forró hozza be másnap a virágot és a negyedik óráig majd a szekrénybe helyezik, nehogy egyik olyan tanár észrevegye a dolgot, akinek semmi köze az egészhez. Mert esetleg azt a tanár még ezt mondja:

— Köszönöm, hogy megemlékeztek a születésnapomról — és elviszi a virágokat, a Mohácsinak meg nem jut semmi.

Másnap az egész osztály csodálta a virágokat, mindenki meg akarta szagolni azokat. De Forró erőlyesen rendet teremtett. A fiúkat helyreavarta és bezárta a virágokat a szekrénybe, hogy majd a negyedik óráig ki szedi. Az osztálynak annyi haszna mindenesetre lesz az egészéből, hogy a Mohácsi nem fog feleltetni és a számtanóra alatt nem kell földrajzot tanulni.

Csak akkor támadt kis kavargás, mikor a Katán bejött és a kezében a földrajz-könyvet szorongatta. Csak egyszerű felett ebben az évhar-madban. Forró megmondta neki, hogy nem érdemes tanulni a földrajzt. Mikor a Katán meghallotta a világhistóriát, el kezdett vetetni:

— Ti állatok, hiszen a Pötyinek nincs is felesége!

— Ezt meg honnan veszed?

Katán nagy hangon erősítette, hogy neki jó értesülései vannak és mi elhittük. Forró nem

tudta, hogy most mit csináljon. A kezében paplapot szorongatott, azon volt a beszéd, amellyel átadta volna a virágokat. Minden oldalról látta a gúnys mosolyokat. Hiszen az ő eszméje volt, hogy vegyének valamit a Mohácsinak. Mit lehetne csinálni a virágokkal? Névnappja nincsen senkinek és különben is a hatodik osztály csak nem fog akármelyik tanár névnappjára virágot venni. Eleget törte a fejét, de ha valakit megkérdezték, az csak nevetett rajta. Mit kezdjen az ember egy ilyen társasággal?

A negyedik óra is megérkezett, Mohácsi bejött a második csempés után, minden úgy történt, mint rendszeren. Forró kétszer is felállt, hogy kimenjen és megmagyarázza a dolgot. A Mohácsi biztosan meg fogja érteni. De valahányszor felkelt, a tanár sosem nézett oda. Forró bátor fiú volt ugyan, de ha tanárral kellett beszélnie, akkor cserbenhagyta a bátorsága. A tanár nem vett észre semmit, kinyitotta a katalógust, feleltetni kezdett és nagyon elcsodálkozott, hogy mi van ezzel az osztállyal. Semmit sem tudtak. És Mohácsi ezen az órán három negyest írt be a noteszbe. Máskor egész évhar-madban nem ad ennyit szekundát.

Forró meguszta az órát és abban reménykedett, hogy az óra végéig valami csak jut majd az eszébe. De bizony nem jutott semmi. Kinézett az ablakon. Megvan! Itt a tavasz! Ez is valami. Még jó, hogy a Katán szót. Mi lett volna, ha kiviszi a virágokat?

Nagy ijedelmére csempentek. Lesz, ami lesz, — gondolta és a szekrényhez ment, kivette a virágokat, még sietnie is kellett, nehogy az öreg elmenjen, ő meg itt marad a virágokkal a kezében. Szerencsésen elérte a katedrát, de ekkor már olyan rosszullett fogta el és úgy cserbenhagyta minden hasalási tudománya, hogy csak állt. És akkor még az is az eszébe jutott, hogy milyen furcsa lehet az, hogy ő most itt áll és nem szól semmit. A fiúk elcsodálandóan a katedra köré gyűltek és várták, hogy vajjon mi lesz. Forró meg kinyitotta a száját, de hogy mit mondott, azt ő sem tudta. A többiek hallották, hogy ezt mondja:

— Tanár úr! — Itt aztán csödtől mondott minden. Majdnem sírva mondta:

— Itt a tavasz, tanár úr!

Azzal a tanár kezébe nyomta a virágot és gyorsan elvonult a színről, mert attól félt, hogy hatodikos létere olyan gyáván viselkedik, mint egy első srác.

A tanár nem szól semmit, csak nem tudta hamarjában, hogy mi az összefüggés a tavasz és a virágok közt. Aztán meg április is volt. Meg is mondta a tanári szobában. — Ha még a feleségemnek vették volna a virágokat, mert hallottak a dologról, azt még érteném. De így...

Gerthesi Béla.

A takarékoság parancsa

A nemzetgazdaságtani elméletek kivétel nélkül csak gazdasági szempontból vizsgálják a takarékoságot. Ezek között sok olyan felfogás is van, amely a takarékoság túlhajtását, a fogyasztás tudatos csökkentését károsnak tartják a javak cseréje, a forgalom és így a nemzetgazdálkodás szempontjából. Nem tudjuk ma megmondani, hogy a mai idők válságából mit fog örökölni az utókor abból a klasszikus gazdaságtanból, amelynek pillérei repedeznek és inognak. Aki ma elmélyed Smith, Cobden Ricardo és a nagy alapvetők munkáiban, máris távolságokat érez, olyan távolságokat, amelyeket csak a legutóbbi évek folyamán tett meg az emberiség. Ezekben az eseménydús években új tanítások rajzolódnak fel a tudomány tábláján és csak egy nyugalmi végpontra vár a tapasztalatok rendszerbe öntése.

Ilyen tapasztalati megállapítás lesz az is, hogy a takarékoságnak nemcsak gazdasági, hanem erkölcsi jelentősége van. Ma a világ úgyszólván csak fogyaszt, mert főtermékéről, a hadfelszerelésről tudja jól, hogy az egy napon, a béke nagy napján hasznavehetetlen lesz. Mint mámoros vendég költ a világ és nem gondol a számlára, amelynek törlesztésére egy nemzedék nem lesz elegendő. Ugyanakkor azonban, amikor a fölünk távoleső országokban, a háborúviselésnek és haditermelésnek elsősorban kitett államokban ez a mérhetetlen anyagfogyasztás folyik, nem ragadhat reánk a költsékes és anyagpazarlós mómora, hanem külső okoknál fogva kényszerülünk a magunk háztartását a józan mérséklet szintjére szállítani. De a belátás arra tanít, hogy ez a mérséklet nem csak a külső körülmények hatására állt létre, hanem a bennünk élő erkölcsi parancs szavára is. Így vált a takarékoság nemcsak gazdasági, hanem erkölcsi megítélés alá eső magatartássá. Ez voltaképpen kifejezése egy az emberben élő mindenkor jobbérzésnek, amelyet könnyelműség és gyengeség nem engedett a bevállalás, a kinyilvánítás eljutni. A mérsékletet követő, életmódban takarékos népek mindig bizonyos tiszteletet vívtak ki a maguk számára, különösen akkor, ha a megtakarított javukat a jövő nemzedékek életboldogító energiáivá használták fel.

Az új kormányzati rendszer úgy látszik átérzi ezt az erkölcsi parancsot. Senkisek helyeslehet, hogy a költségvetés három százalékát gépkocsifenntartásra használták fel, vagy pedig egyszerű dolgok megoldására magas rapidíjakkal toborzott bizottságokat létesítettek. Mindenki tudta a költsékesnek ilyen arányait és senkisek helyeselte, de senkisek szüntette meg. Gyengeségből és önzésből úgy maradtak a dolgok, ahogy azokat senki jónak nem tartotta. Nem tudjuk, hogy a gépkocsik, a drága bizottságok és hivatalok leállításával mennyit takarított meg az állam és ezt nem is találhatjuk, mert a takarékosági politikának nem államháztartási, hanem erkölcsi oldalát akarjuk vizsgálni. Azt tartjuk fontosnak, hogy megszűnik egy rossz állapot, amely alkalmas volt a bírálat és elégedetlenség kiváltására és helyébe lép egy puritánabb magatartás, amely közhelyesletet vált ki és ezzel egy erkölcsi parancs megtette hatását.

Azok az intézkedések, amelyek a lakosság életrendjének megszüntetésén át a rendelkezésre álló javak takarékos beosztását célozzák, csak úgy érnek el sikert, ha az egyén önmagát helyezi lelki törvényszék alá és nem a javakban való dűskálódásban, hanem az önmegtartóztatásban nyer kielégülést. Az az egészséges társadalom, amely le tudja szállítani a szükségletek megnyilvánulását és ezzel a legkisebbre csökkenti a javak felhasználásának aránytalanságát. Nagy és megrázó időköt élünk, amelyben szükség van önmagunk felülvizsgálatára, a szerénységre és a lelki tisztaságra, hogy erkölcsileg tisztán és vértelenül készüljünk arra az életre, amelynek hajnalán vagyunk. Régi mondás az, hogy az emberek a maguk szegénységét könnyen elviselik, de tűrhetetlen szánukra a mások gazdagsága. Ebben a mondásban benne van egy letűnt idő ködképe: „A gazdag rejte el kincseit, a szegény pedig nyíltan viselje sorsát”. Ez a két magatartás az, amely a gazdasági ellentéteket elviselhetővé teszi, de nem oldja meg. A megoldás, a tőke nagyobb terhesítésének kérdése, nem rajtunk áll, az már a társadalom új berendezkedésének dolga, de az egyén kövessen el mindent, ami erkölcsi bűntől mentes, hogy az új világ elrendezése őt lélekben felkészülten találja

VALKAY KÁROLY tánciskolája

SZEPTEMBER 23-AN NYILIK MEG

I. PIATA UNIRII 3. sz. — Beiratkozás naponta 6—9-ig. Minden csütörtökön és vasárnap tánc koterria 7-től 12-ig. VASÁRNAP 22-én MEGNYITÓ KOTTERIA

Minden hadügyminiszter visszaéléseket sejtett -- írja negyedik történelmi okmányában Antonescu tábornok, államfő

Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion tábornok a bizalmas okmányok közlése során ma a hadsereg újjászervezéséről szóló régi tanulmánya előszavának IV. részét ismerteti.

A tanulmányrészlet a következőket mondja: A hadügyi törvényhozás 28 különböző törvényt alkotott, melyek egymásnak ellentmondó intézkedéseket tartalmaztak s olyan komplikáltak voltak, hogy még szakértők sem ismerhették ki magukat azokban.

Szinte nevetségessé vált, hogy mennyire egyéni ambícióból akottak „törvényeket” az egymást váltogató hadügyminiszterek és kormányok.

Minden új miniszter visszaéléseket sejtett és egyéni ötletekből hozott törvényeket, hogy elődjének munkáját ellenőrizhesse, vagy a már meghozott intézkedéseket felfogassa. Ezt a törvényhozást és egész rendszert egységsítési és egyszerűsítési kell — mondottam 1934-ben, folytatja az államvezető expozéja, — mert azokból senkit sem lehet felelősségre vonni és a felmerülő hibák általánosságban mindenkit terhelnek. Példa erre a Skoda-eset és sok más hasonló ügy.

Egyetlen szervezet dolgozhat csupán szabad kézzel és a hozzáértés jegyében — ajánlotta 1934-ben Antonescu tábornok Tatarascu miniszterelnöknek — és ez a szervezet csak a nagyvezérkar lehet.

Ez készíti elő a saját technikai felkészültségével a háborúra való intézkedéseket és teendőket és így összpontosul a felelősség.

Meg kell azonkívül szűnnie a személyi túltengésnek. A világ egyetlen hadseregében sem létezik, mint nálunk: 5 hadseregfőparancsnok, 1 technikai főparancsnok, 8 főfelügyelő, 25 hadtestfőfelügyelő, 17 hadtestfőfelügyelő, 11 hadseregfelügyelő, 7 hadtestparancsnok, 30 hadosztálytábornok és 98 dandárparancsnok. Ezek mind hiábavaló dolgok, amelyek csak szaporítják a felesleges tábornok, ezredes, szárnysegédek, irodai vezetők, telefonok, irodák, autók, vasúti szabadjegyek és mellékszermények számát — nem vezetnek csak nagyarányú és lelkiismeretlen tékozlásra, ugyanakkor pedig pozitív és hasznos cél helyett csak károkat és a munka hátráltatását jelentik.

A Magyarországnak átengedett erdélyi részekkel való postaforgalom megindult

Megírta a Déli Hírlap, hogy Románia és a Magyarországnak átengedett erdélyi részek között megindult a rendes postaforgalom, amelynek keretében közönséges és ajánlott leveleket lehet feladni. Ennek ellenére mégis előfordult, hogy ezen területre címzett levelet sem a főpostán, sem pedig a belvárosi fiókpostán nem fogadtak el. Felkerestük ebben az ügyben Micula Vasile postafőnököt, aki a következő kijelentést tette:

— Csak tévedésben alapulhat, hogy az átengedett erdélyi részekbe szóló leveleket nem fogadtak el. Még ma haladéktalanul körítésítést küldök az összes temesvári postahivataloknak, hogy ilyen leveleket továbbításra átvegyenek. Természetes, hogy a levelekre ugyanannyi bélyeget kell ragasztani, mint amennyi — vagyis tizenhat leles bélyeg — a magyarországi levelekre

eddig is kötelező volt. Minthogy Kolozsvár és Nagyvárad felé egyelőre nincsen vasúti közlekedés és ezeken a vonalokon a határállomások még nem nyitlak meg, az erdélyi magyar városokba szóló leveleket Kurtics határállomáson keresztül viszi a posta Magyarországra és azokat Budapestre irányítják tovább azokba a városokba, amelyekbe szólnak.

Micula Vasile postafőnök megnyugtató nyilatkozata szétoszlatja azokat a félreértéseket, amelyek miatt egyes postahivatalok a Magyarországnak átengedett erdélyi részekbe nem vettek föl leveleket. A postafőnök még annak a közlését is kéri, hogyha valakivel megtörténne, hogy ilyen levelet valamely postahivatalnál nem vennének fel, azt az illető azonnal jelentse neki a főposta baloldali földszintjén levő hivatalában.

Az öt megszüntetett miniszterium hatáskörét a megmaradt miniszteriumok vették át

A nemzetgazdaság irányítására új miniszteriumot létesített Antonescu államfő

Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion államvezető rendelkezésére megszűnnek a következő miniszteriumok:

1. A munkaügyi miniszterium megszűnik s beolvadva a közmunka és egészségügyi miniszteriumba, a jövőben munka, közmunka és egészségügyi miniszterium elnevezés alatt működik.

2. A vallás és szőpművészeti miniszterium megszűnik és a nemzetnevelésügyi, illetve közoktatásügyi miniszteriumba beolvadva a jövőben közoktatás, vallás és szőpművészeti miniszterium név alatt szerepel.

3. Megszűnik a kisebbségi miniszterium és hatásköre a miniszterelnökség alá kerül.

4. Megszűnik a sajtó- és propagandaügyi miniszterium, mely a miniszterelnökség hatáskörében külön államtitkársággal nyer képviselést.

5. Az állami lététerek miniszteriuma ugyan csak megszűnik és az ügyeit a pénzügyminiszterium kebelében államtitkár végzi.

Valamennyi megszüntetett, illetve beolvasz-

tott miniszterium tisztviselői új rendeltetési helyükre kerülnek, a megszünt miniszteriumok költségvetéseit felülvizsgálják új beosztásukban, a számukra engedélyezett hitelek pedig a rendes költségvetés növelésére beolvadnak az állami bevételekbe.

Az államvezető rendelkezésére új miniszteriumot létesítettek: a nemzetgazdasági egységsítési miniszteriumot, illetve a nemzetgazdaság vezérkari főnökségét.

A magyar miniszterelnök Jugoszláviába megy

Budapestről jelentik: Teleky Pál gróf magyar miniszterelnök a jövő héten Jugoszláviába utazik, ahol négy napot tölt. A magyar kormányelnök ez alkalommal visszaadja Cubrinovity jugoszláv miniszter budapesti látogatását.

A haldokló Ada-Kaleh, ahol 700 török nyomorog, egy gondtalanul él

A néhány évvel ezelőtt még annyira látogatott Ada-Kaleh szigetén ezen a nyáron alig fordult meg egy-egy ember. Három héttel ezelőtt, amikor Jókai Rózsák-szigetén jártam, ahol Timár Mihály, az Aranyember élte le Noemivel idillikus életét, több mint egy fél napig tartózkodtam ottan és legfeljebb öt-hat látogatót láttam.

A gyors és az erre rapidnak nevezett gyorsított gyors vonatok fölényesen és büszke nemtörődömséggel rohannak tova az „Ada-Kaleh” felirású táblával megjelölt kis állomásépület előtt, ahol egyetlen vasutas teljesít szolgálatot. Ő az állomásfőnök, pénztáros, forgalmazó, bakter és pályát rendben tartó vasutas — egyszemélyben. Ezekon kívül még útbiztosításokkal is ellátja az elszánt utast, aki el-

Egy látogató — tíz idegenvezető

A csónak még a Duna közepéig sem ért, amikor már arra lettem figyelmes, hogy a sziget kikötőjében, nyolc-tíz, főleg kis fiúkból álló csoport közeledik a folyó széléhez, ahol járművünk partot ér. Alighogy kiléptem a csónakból, hangos lármával vett körül a csoport, mind ciceronenak ajánlkozott. A gyenge idegenforgalom mellett

ebben az évben tíz idegenvezető is jutott egy-egy látogatóra

és nekem is hosszas fáradozásomba került, amíg nyolc fiatal fiucsokát sikerült leráznom magamról. A megmaradt kettő azonban ráragadt, mint a kullancs és beszéltek szüntelenül, magyarul gattak, mindenről tudtak mondani valamit.

— Ez itt Mischin Baba sírja — figyelmeztet a mellettem lépkedő szurtosképi kis cicerone és amikor látja, hogy nem tulságosan érdeklődöm a jelzett látnivaló iránt, megfogja a kezemet és húzni kezdi a kis virágoskert közepén épült kunyhószerű tákolmány felé.

Hogy boldoggá tegyem és mert nem akartam megbántani nemzeti halottja iránti közömbösségem-

Üzlethelyiségek olcsón bérelhetők

A másik erődítménynél, — amelyet az elsőtől hatalmas árok választ el és azt a régi háborúk idején a Dunából vízzel árasztották el, hogy jobban és eredményesebben védekezhessenek az ellenséggel szemben — kezdődik az üzletek, bazárok hosszú sora. Az első és második üzlet előtt nyitott kirakatszerűen sorakozik az asztalokon az árú, bent a helyiségekben pedig unatkozva és körmeit piszkálva ül a török bolton, de szolgálatkész s az üzletkötés reményében fűgén siet a látogató elé és kínálja portékáját.

A harmadik, negyedik és ötödik üzlethelyiség azonban zárva van és így tovább, végig a keskeny, síkatorszerű uccán: egy boltnál van árú, utána kettő vagy három csukott ajtóval, lehuzott redőnnyel, vagy dohos levegőjű helyiséget szellőztetve ad hű képet a haldokló Ada-Kalehről.

A kereskedők egyharmada bezárta üzletét és panaszkodnak azok is, akiknek boltja még nyitva van: nincs látogató és egész nyáron nagyon kevesen fordultak meg a Senki szigetén, amely már senkit sem érdekel... Azt hiszem, az országban nincs még egy hely, ahol olyan olcsón lehetne üzlethelyiséget bérelni, mint itten...

De panaszkodik — és úgy hiszem jogosan — a sziget minden egyes lakója, tehát nem csak a kereskedők.

Hétszáz ember tengeti életét itten, éppen csak hogy nem halnak éhen.

annak ellenére, hogy a „Musulmana” R. T. dohánygyár a lakossággal dolgoztatja fel a részben Törökországból, részben Bulgáriából és Macedóniából vámentesen behozott dohányt, sőt a fizetésen kívüli nyereség bizonyos százalékában részesíti azokat a törököket, akik 1931 május 4-én már Ada-Kaleh lakói voltak. A szigeten

mindössze egy ember van, aki gondtalanul, jó módban él és nem panaszkodhatik: Ali Kadri, a dohánygyár, a rahatgyár és egyéb jömeneteli kereskedelmi vállalkozások vezérigazgatója. Közel 700 szerencsétlen török egészségtelen, alacsony putrikból, vagy a régi erődítmény, katakombaszerű pin-cetelyiségekben rendezett be magának lakást, pót-falakat húzva a nedves téglafalak közé, de

Ali Kadri egy várkonyon épült palotaszzerű gyönyörű villában lakik,

határozta magát, hogy átsónakazzék a Dunán és meglátogassa a szigetet. Jóakarattal

figyelmeztetett, hogy 41 leinél ne fizessen többet a török csónakosnak,

mert annyi a hivatalosan megállapított díj, oda és vissza. Az összeg csak akkor fizetendő, amikor visszahoz a szigetről, amikor ismét ezen a parton leszek. Ennyi jó tanács tudomásul vétele után, már csak a „kikötőben” őrt álló szuronyos katona igazoltatásán kellett tulesnem és beszállhattam egy izmos és napbarnított arcú ifjú török kétes biztonságú kis vízi járművébe, amelynek segítségével, dacára nem sok bizalmat keltő kinézésének, átjutottam Ada-Kalehra.

mel, hagytam magam rábeszélni, azaz ráncigálni a sír felé.

— Ha pénzt vagy egyebet loptak a fiatal urtól — mondja a kis török, — elhagyta az ideálját, vagy bármilyen más bánata van, vegyen egy maréknyi földet a sírhantról — csak 30 lei az ára — azt tegye egy éjszakára a párnája alá

és rövidesen minden jóra fordul.

— Igen, így van, tessék elhinni, — teszi hozzá, amikor észreveszi, hogy mosolyogva hallgatom a naiv mesét.

Végül is kiegészítünk öt leiben, viszont nem kaptam a „csoda-földből”. Nem tartottam igényt reá, mert eltekintve attól, hogy nem vagyok babonás és hiszékeny természetű, tehát nem bízom a varázserőben, — pénzt vagy egyebet senki sem lopott és nem is loplhatott tőlem, mert nincsen és ideálom, ha volt is olyan, aki elhagyott, már nem érdekel; más természetű bánatomat pedig ilyen kevés föld nem szüntetheti meg.

amely halványzöldre festett falaival feltűnik a Dunán arra hajózó utasoknak is. Az előkelően berendezett és minden kényelemmel ellátott épület tetőzeten antenna látszik, a lakásból rádió-muzsika hangjai szűrődnek ki, az ablak alatt, amely reha napján rövid ideig nyitva van, a gondtalan élet szépsége után sóvárgó tekintetű kisebb embercsoport álldogál, hallgatják a zenét, amelyet talán éppen őshazájuk fővárosából, a távoli Ankarából közvetít az ördögűző masina...

ADA-KALEHI FURCSASÁGOK

Sok olyan dolgot lát és hall az ember Ada-Kaleh szigetén, amelyet az ország más részén nem tapasztalhat.

Nem fezre, vagy női arcot borító fátyolra gondolok, mert azok Törökország újjászülésétől egyidejűleg innen is eltűntek

és nem a mecesetre, amelyben hatalmas, 16 méter hosszú és 9 méter széles török motívumokkal ékesített perzsa szőnyegen imádkoznak a muzulmánok és nem az ősrégi mohamedán temetőre, vagy a katakombaszerű és sok helyen már omladozó falu különleges erődítményekre, amelyeknek sötét és pince-szerű helyiségeiben szerelmes kirándulók csökölőznek, hanem a régi, megfontolt és ma már csak iskolai könyvekben olvasható, lassú történelem fennmaradt nyomaira, romjaira és magyar vonatkozású emlékeire.

A régen Erythának, Jernisnek és Continusának nevezett sziget kelet és nyugat között valamikor mintegy természetes kaput képezett és évszázadokig véres háborúk és nagy események színhelye volt. Éppen ezért, azok az országok, amelyeknek a történelem folyamán birtokában volt, nagy súlyt fektettek a sziget katonai megerősítésére. Mai erődítményei nagyrészen a 17-ik században készültek és

az építési munkálatok húsz évig tartottak, az anyagot és a szakmunkásokat a Duna felső folyásáról hozták Ada-Kalehra.

Amikor 1878-ban a sziget ismét a osztrák-magyar monarchia birtokába jutott, a lakosság különböző kedvezményeket kapott: adót nem fizetett és a katonai szolgálat alól fel volt mentve. Ezek azonban ma már megszűntek. A polgármesteri hivatal előtti fekete táblácskán zöldszínű katonai behívókat ver az eső és süt a nap; a körözött Ali-k és

Ahmedek nem jelentkezhetnek katonai szolgálatra, meghaltak vagy hazaköltöztek Törökországba.

KÜLÖNLEGES VÁMENGEDMÉNYEK

A sziget kikötője közelében vámhivatal működik, amely azt ellenőrzi, hogy a látogatók a megengedettnél nagyobb mennyiségben ne vigyenek ki egyedárústási cikkeket. Egy-egy látogató ugyanúgy csak

15 kg. cukrot, egy kg. dohányt, vagy 1000 db. cigarettát, vagy 500 darab szivart, egy kg. kávét és egy liter rumot

vihet magával, míg édességek és emléktárgyak korlátlan mennyiségben exportálhatók a szigetről Olcsó a rahat, a törökpuliszknak is nevezett édesség. Húsz leirt több, mint egy félkiló vásároltam, de másodmagammal a felét sem tudtuk elfogyasztani, pedig betegre ettük magunkat az émeletű édességgel. A bazároknak „exotikumot” árulnak — exotikumot: apró emléktárgyakat „valódi török” készítményeket, amiket — Bucurestiből hoznak.

A sziget termékeny, bár magas vízállás idején egy része el van öntve és amikor a víz megnő az emberek kilyűződnak a „magaslatokra”. Terep itten füge, szőlő, körte, barack, mandula, mogvó, gesztenye és még néhány olyan gyümölcs, amely az éghajlatot és még néhány olyan részében nem bírja ki. Különösen kedvező Ada-Kaleh klímája a rózsák részére, amelyek egyidőben oly nagy mennyiségben virágoztak itten, hogy abból rózsasajlat is készíthettek.

Horogkeresztes német hajók nyomában képződött hullámokon himbálózva vágunk neki rozoga csónakunkkal a Dunának, amelynek sárgászöldüvíze dühösen csapkodta a sziget partját, ahonnan, mint egy tmetetőből szomorúfűz integetett felénk. Búcsúzott a haldokló Ada-Kaleh...

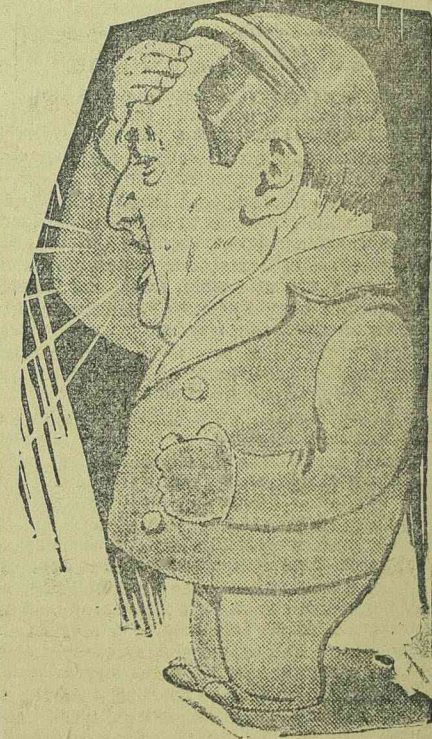
Babuczay György

CAPITOL

HANS MOSER

legújabb, legsikerültebb és legmulatságosabb vígjátéka

ANTAL, A RETTENETES

Kiváló német vígjáték. A főszerepekben: Charlotte Ander, Heinz Salfner. — Rendezte: E. W. Emo

A POLLO

Kettős műsor

BOLDOGSÁG ORSZÁGA

egzotikus, látványos, kalandos film. A főszerepekben: Tania Fedor és Randall

KOZÁKOK

Elsőrangú orosz-tárgyu film, a főszerepekben: Charles Vanel

Tizenöt állam muzsikusi Németországban

A Deutsches Musikinstitut für Ausländer idei nyáron Berlinben, Potsdamban és Salzburgban a háború ellenére is programszerűen rendezte meg tanfolyamait. A nyári kurzusokon 15 államból érkezett zenészek vettek részt. Európa Olaszország, Szovjetország, a cseh-morva protektorátus, Svédország, Hollandia, Norvégia és Dánia zenészei képviselték, az újjivolt pedig az Északamerikai Egyesült Államok. Elgáriából a bolgár vonóségyes érkezett, hogy klasszikus művek előadásában a klasszikus zene szíjában tökéletesítse magát. Jugoszlávia néhány különösen tehetséges kezdő énekest küldött nyári tanfolyamokra, a többi államból viszont elsősorban zenakadémiát végzett fiatal muzikusok érkeztek Németországba, hogy művészi kiképzésük befejezése után a legnagyobb mesterektől kapják meg az utolsó simításokat.

Magyar részről többek között egy fiatal heggedűs, Endre László és Ottó Ferenc, a Budapesti előadott „Julia szép leány” című opera szerzője vett részt a nyári tanfolyamokon. Az utóbbiak két újabb szerzeményét, egy zongratríót és egy heggedűszenatinát neves német művészek jelenlétében nagy sikerrel adták elő Salzburgban.

0 százalékgig terjedő jövedelmi adó szed az USA háború esetén

Washingtonból jelentik: Az amerikai kongresszus a jövő héten tárgyalni kezd egy törvényjavaslatot, amelynek értelmében

az Egyesült Államok háborúba lépésének pillanatától kezdve a jövedelmekre új adót vetnek ki.

A jövedelemre kivetendő adó legfeljebb 80 százalék lehet. Valószínűnek tartják, hogy a törvénytervezet a kongresszus tíz nap alatt megszavazásának megkezdésére utal az új jogszabályok kijelölésére Roosevelt elnök elé terjesztik. (Rador)

Hossu és Coman román püspökök a magyar felsőház tagjai lesznek

Budapestről jelentik: A magyar fővárosban tárgyaló magyar és román albizottságok meggyezéses értelmében a Magyarországnak átadott Erdélyben román nyelvű püspököket nyitnak, amelyekben a magyar nyelv tanítása kötelező. A román könyvekről a magyar kultuszminisztérium gondoskodik. A magyarországi görög keleti egyházak megtartják szervezeteiket, a püspökök pedig a nagyrebeni, illetve a balázsfalvai metropoliták alá tartoznak. A két román görög keleti püspök, Hossu és Coman felsőházi tagságot nyerne. Magyarországon három görög keleti román püspökség lesz: Kolozsváron, Nagyváradon és Máramarosszigeten.

Sunner spanyol belügyminiszter ismét Berlinbe megy

Berlinből jelentik: A német ifjúság meleg aratói üdvözlőt küldött a spanyol fallangista hatalás számára. A testvéri együttműködés pontjairól a két baráti nemzet között egyre nagyobb mértékben rajzolódna fel a jövő egére. Ennek ékes bizonyítéka, hogy Sunner spanyol belügyminiszter a jövő hét végén újból hivatalos látogatásra érkezik Berlinbe, mert a Rómából visszatérő Ribbentropal tárgyal a Duceval kötött megállapodásokról. (Rador.)

Vad hajsza az életért a levegőben

Egy német távfelderítő repülőgép pilótája írja meg az alábbiakban izgalmas kalandját a levegőben, valahol az angol partok felett és menekülését Franciaországban át túlnyomó számú üldözői elől:

— Nagy magasságban repülünk át a francia tengerpartot Anglia felé. A rádióátvitel fülében annak a leadóállomásnak ismert jele cseng, amely bennünket a hazai földdel összeköt. A gép vezetője és a megfigyelő azt a falucskát keresi, amely fölött el kell repülni a gondosan előre kiszámított útvonal szerint. Ujjunkkal a térképen ezt a pontot sőtétben is megtaláljuk annyira alaposan áttanulmányoztuk a térképet, de a nagy magasságban a világ átkozottul más-képpen néz ki.

Pillantásunk hatalmas területet fog át és valahol a tarka foltok között — amelyek erdőket, mezőket, réteket jelentenek — felkissz a mi falunk. Csak a harmadik nekirepülésnél találjuk meg. Most már csak a gép vezetője múlik, hogy a terület tisztán áttekinthessék. Teljesen vízszintesen kell tartani a gépet és egy vonalra sem szabad az iránytól eltérni.

CSATA A LEVEGŐBEN

— „Vadászgépek alattunk” — jelenti a rádiós. Már harmadszor kiáltja ezt a figyelmeztetést, de a szél ellen folytatott küzdelem hevében a gép vezetője és a megfigyelő nem halotta a figyelmeztetést. Vajjon észrevettük-e bennünket?

Már megszólalt a rádiós gépfegyvere. A rádiós megpillantotta az ellenséges vadászgépeket már akkor, amikor nagy kanyarodással gépünk mögé kerültek. Öten vannak. Egy kissé fölül emelkedtek és az első tüzelni kezd. Tőlünk jobbra és balra és fölöttünk zúgnak el a nyomjelző lövedékek. A tüzelést viszonzjuk, amennyire csak a gépfegyver bírja.

Az első ellenséges gép elfordul, de már itt van a második és tüzel.

Amikor nem talál, a harmadik gép számára teszi szabaddá a lőteret. Ez valaminek korábban fordul el, mert nyomjelző lövedékeknek túlságosan közel jartak hozzá.

Gépfegyverünk elhallgatott. Talán valami baj van? Csupán a tölténytár ürült ki. Amíg a rádiós lázas gyorsasággal új tölténytárt szerel be, a gép meredeken fejjel lefelé esik.

— A vezető szándékosan állította a feje tetejére a gépet. Meredeken zuhanunk lefelé. Üldözőink azonban még nem hagyják abba a hajtást. Utánunk repülnek, de most nem felülről, hanem oldalról akarnak támadni. Ehhez azonban a mi gépünk sebessége túlnagy s miután már néhányzer métert lefelé zuhantunk, megállapítjuk, hogy üldözőink elmaradtak.

— Most már csak emelkedni kell, nehogy ebben a csekély magasságban újra gépfegyvereik elé kerüljünk.

Madarunk egyenesen repül egy fehér felhő felé, amely a legalkalmasabb menedékhelynek látszik.

ÖTEN EGY ELLEN.

— Csaknem egy félóra hosszát védelmet is nyújt nekünk. Itt az ideje megállapítanunk, hol vagyunk. A rádiókészülékek újra működésbe lépnek. Nekik kell segíteniük abban, hogy megtaláljuk a hazavezető utat. Ez azonban még korainak bizonyult.

— Eppen kijutottunk a felhőből és megpillantjuk a földet, amikor hirtelen újabb támadás ér és a golyók már fölülk mellett füttyölnek. Most sokkal veszélyesebb a helyzet, mint az előbb.

Élet-halálharc kezdődik: öten egy ellen.

Ha azonban minden kétél szakad, még mindig van menekülés: zuhanni... Karcus madarunk zuhanó repüléssel menekül, mert a távfelderítő gép végre is nem arra való, hogy vadászgépekkel megküzdjön. Ismét zuhanunk, hogy csak úgy füttyül körülöttünk

a levegő s a motorok úgy zúgnak, mint valami műrepülésen. Az ellenséges vadászok azonban nyakasan nyomunkban maradnak. A magasságmérő úgy rohan, mint egy stopperóra mutatója. Már háromzer métert mutat és az átkozott fickók még mindig nyomunkban vannak. Kétezer ezeröttszáz... Most már elmaradtak. Mi azonban tovább megyünk lefelé, egészen a föld közelébe. Jó volna kissé lélegzeni, mert alaposan izzadunk. Az oxigénes álarc még mindig az orrunk előtt van. Gyorsan le vele, mert most már mélyrepüléssel tartunk hazafelé.

Az üzemszanyag kifogyóban van s a legrövidebb úton kell visszatérnünk.

Csak néhány méternyire a föld fölött száguldunk tovább. Házakat, távirópóznákat, fákat ugrunk át. Most a gép vezetőjé a szó.

— Házak suhannak el alattunk. Szégyeljük magunkat, hogy még mindig ellenséges terület fölött vagyunk, a német falvak nem így néznek ki. A falvakban emberek állnak és integetnek felénk, úgy látszik nem ismerték fel gépünk jelvényeit. Vasútvasút pillantunk meg, amely körülbelül repülésünk irányában halad. A vasútvasút követjük, mint a pilótáiskola növendékei, amikor első repülésüket végzik a szabadban. Előli házak tinnék fel, a vágányok pályaudvarra ágaznak szét, magasabbra szállunk, mert léghelirító tűztől tartunk. De semmi sem történik. A pályaudvaron megjelenésünk nagy meglepetést kelt; talán nem is gondolják, hogy németek vagyunk, akik ilyen merészen közel repülünk.

— A rádiós hirtelen oldalba löki a megfigyelőt:

— Ember, már Németországban vagyunk! Ott egy felirat: Garage!

Megsemmisítő pillantás a válasz. Ezek az átkozott idegen szavak! Hiszen a garaget franciául is így hívják! Tehát tovább! Hirtelen repülőteret pillantunk meg, a nekifutó pálya üres. A pálya szélén néhány régi malom. Emberek futnak elő, néhányan a gépfegyverekhez rohannak, mások integetnek. Micsoda tömeg az, amely ott összefut? Ez bizony légvédelmi üteg.

Ott meredezik egy ágyú, amelynek éppen neki-repülünk.

Megfigyelőnk az ellülső gépfegyvert már működésbe hozza és tüzelni kezd bele az embergomolygók középebe. Néhányan szétszaladnak, baloldról tüzelnek ránk, de már ismét messze vagyunk.

— Eddig jó volt az idő, a látási viszonyokkal meg voltunk elégedve, most azonban a vidék dombozásá válik s előtűnik szürke párába burkolózva hegyek emelkednek. A vezető vaskézrel tartja a kormányt. Három szempár mered előre, minden mozdulatot előre érzünk, amit a gépnek tennie kell, hogy leküzdje az akadályokat.

Mint idomított paripa, úgy engedelmeskedik a gép a kormány legcsekélyebb nyomásának.

Most már előtűnik vannak a nagy hegyek. Mintha le akartunk volna gázolni őket, úgy rontottunk nekik, csak az utolsó pillanatban emelkedtünk fel. Majdnem sűröljük a fák koronáit, amelyek most a legjobb fedezéket jelentik számunkra ebben a bolond rohanásban. A nagy sebességtől néhány másodperc alatt rengeteg látóval futott el. Itt az erdő közepén egy hadianyagraktár, ott csapatok tömege, amott egy erdő, amely meredek hátsó betonfalát mutatja, amott egy másik, amelyen gépfegyvert forgatnak: A Maginot-vasal.

A hegyeken átkeltünk. A láthatáron egy magas tempóterony mágikus erővel vonz magához. Vajjon német dóm-e az? Egy pillantás a térképre valószínűtlennek teszi ezt a feltevést. De mivel határozuk meg helyünket ebben a táncban, amikor az irányító úgy viselkedik, mint valami hinta? Háromszáz méter magasba emelkedünk. A benzinmutató nullát jelez. Üzemanyagunk már teljesen kifogyott. Ott repülőternek kell valahol lennie.

Minden oldalról léghelirító tűz fogad,

úgyhogy teljes gázt kell adnunk s a legnagyobb sebességgel tovább repülünk. A távolban felcsillan a Rajna. Már csak egy macskaugrás és német területen vagyunk. Még egyszer megpillantjuk a francia erdővonalakat, azután megmenekültünk.

Néhány perc múlva fellelegezve készülődünk a leszálláshoz. Gyorsan benzint veszünk fel és azután továbbrepülünk, mert állomáshelyünkön már bizonyára elvesztettnek tartanak bennünket. Ismerjük ezt az aggodalmas várakozást, amikor mi voltunk otthon és mások repültek ki. Nem kívánjuk nekik ezt az érzést. Otthon úgy fogadnak, mintha halottainkból támadtunk volna fel. Pedig csupán ötnegyed óráig voltunk úton. Gyorsan kiszedjük még a fényképfelvételeket s azután mesélnünk kell élményeinkről.

BUURESTI

PALAS HOTEL

BUURESTI

Bulev. Elisabeta 18. (Brezoianu sarkán)
teljes renoválás után újra megnyílt

VASILE CULINA vezetése alatt (Regal kávéház)

120 szoba zuhannyal és fürdővel

80 szoba telefonnal

olvasó és reggeliző TEA-SZALON

Telefon 3-12-10 = 3-12-18 = 3-12-19.

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és köztiszteletűeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

23-10 és este 10 óra után: 23-15.

Angol hajót bombázott egy japán hadihajó

Sanghaiból jelentik: A DNB közli: Egy japán hadihajó pénteken ágyútüz alá vette a Marie Moller nevű angol hajót a Jangce folyó torkolatánál. Az angol hajót találat érte. A támadás körülményeiről a részletek egyelőre hiányzanak. Azt hiszik, hogy ez a támadás összefüggésben áll azzal az intézkedéssel, hogy Japán zár alá vette a kínai partokat.

— Kinevezték az államvezető kabinetfőnököt. Bucurestiből jelentik: Antochi Constantin kapitányt az államvezető kabinetfőnökévé nevezték ki.

— Pénzhiány Angliában. Madridból jelentik: A DNB közli: Az angol kincstár a szeptember 20-ig terjedő héten a tartalékokt készpénzalapból a londoni nagybankok, valamint a skóciai pénzügyek részére 30 millió fontos kölcsönt utalt ki. Ez egyike a legnagyobb kölcsönöknek, amelyet valaha is kiutaltak Angliában és azzal magyarázzák, hogy nagy hiány van fizetési eszközben. (Rador)

— Magyar gazdasági bizottság utazik Rómába és Svájcba. Budapestről jelentik: Nickl Alfréd meghatalmazott miniszter vezetésével magyar gazdasági bizottság utazott Rómába és Svájcba. (Rador)

— Az elemi iskolai és szakmai oktatásügy új vezetői. Bucurestiből jelentik: Creanga Axente, nagyszabedű tanárt a közoktatásügyi minisztériumban az elemi oktatás vezetőjévé nevezték ki. A lemondott Rilt V. helyébe a szakmai oktatás vezetője Ionica Ion lett. (Rador)

— Ma a katonai előképzésűk gyakorlati délelőtti tíz órakor befejeződtek. Bucurestiből jelentik: Az ország egész területén ma, vasárnap, szeptember 22-én a katonai előképzésűk szolgálatokat 9 óra 30 perckor kell befejezni. Az elmaradó két és fél órát az eljövendő gyakorlatokon bepótolják.

JEAN GABIN

— Rendelet-törvény a zsidó színház és színészek működési lehetőségéről. Bucurestiből jelentik: Braileanu Traian kultuszminiszter a következő rendelet-törvényt bocsátotta ki: 1. szakasz. A kultuszminisztérium 1840 szeptember 3-án kelt 44.181. számú és a Monitorul Oficialban szeptember 11-én megjelent rendeletével kapcsolatban zsidó vallású színészek és művészek román magán-színházakban sem szerepelhetnek. Zsidó magán-színházakban írói és közigazgatási személyzetet is engedélyeznek. 2. szakasz. Zsidó színházak, melyeknek működését a minisztérium engedélyezi, — minden hirdetésükben és működési megnyilvánulásán fel kell tüntetni „Zsidó színház” megjelölést. Ezek a színházak színpadjaikon román nyelven is játszhatnak, azonban román szerzőtől nem adhatnak elő darabokat és az általuk előadott művek nem sérthetik a nacionalista és a román érzést. 3. Aki a rendelet ellen vét azt az engedélyek visszavonásával büntetik.

— A legionárius szervezet vezetőiké. Bucurestiből jelentik: Sima Horia, a legionárius mozgalom parancsnokának és miniszterelnök-helyettesnek rendeletére a legionárius szervezet vezetőikéi teendőit Patrascu Nicolae parancsnok végzi. (Rador.)

— Olasz repülőket kinttatásai. Rómából jelentik: Az olasz hivatalos lap mai számában a Duce rendeleteit közli, amellyel az olasz repülőknél, köztük Mutti fasista párti főtitkárnak arany, ezüst és bronzérmeket, valamint a háború keresztes adományozta. (Rador.)

Megemlékezés a legionista mozgalom vértanúiról

Gyászistentisztelet a temesvári temetőben a legionisták sírjánál

Ma, vasárnap, az egész országban kegyeletteljes ünnepségek keretében emlékeznek meg a legionisták a mozgalom vértanúiról és halottairól. Az ország összes templomaiban megemlékező istentiszteletek lesznek. Temesvárott is áldoznak ma délelőtt a legionisták az itteni három vértanú emlékének. A román templomokban tartandó vasárnapi istentiszteleteken részt vesz egy-egy zöldséges légionista alakulat és az istentisz-

telet keretében megemlékeznek az elhunytakról. Az istentisztelet után a legionista alakulatok kivonulnak a belvárosi temetőbe és a legionista emlékméért meghaltak sírjánál gyászistentisztelet lesz. Ezután Bohariu sösdí lelkész emlékeztetőt mond az elhunyt legionistákról.

A temesvári ünnepség a légio keretén belül méltóságteljes csendben folyik le.

— Élelmiszerek adagolása Franciországbán. Vichyből jelentik: A kormány a különböző élelmiszerek és elsőrendű szükségleti cikkek racionalizálása során a hús, kenyér és cukor egységes fogyasztási rendszerét is megállapította. A lakosság hetenként 360 gramm húst és havonta 125 gramm szappant kaphat.

— Szállodás egyetem Heidelbergben. A világhírű heidelbergi Schlosshotelben szeptember közepén helyezték üzembe az első német iskola-szállót. A Schlosshotel ezentúl is a nemzetközi idegenforgalom szolgálatában áll és a vendégei sem vesznek észre abból, hogy szállodájuknak egyúttal iskolai rendeltetése van. Legfeljebb a fiatal női alkalmazottak nagy száma tűnhet fel. Az egész szállodai üzemet szakavatott vezetés mellett fiatal leányok látják el, akik itt töltik szállodásipari gyakorlatok évüket. Fiatal lányok fogadják a vendégeket, állítják ki a bejelentőlapokat, szolgálnak ki stb. A cipőtisztítástól kezdve a felszolgálásig át egészen a könyvtel, üzleti levelezés és pénztárkezelés elvégzéséig mindent megtanulnak, ami a szállodásipar körébe vág. Az egyéves tanfolyam alatt a növendékek történelmet, a közigazgatás és a helyes táplálkozás alapismeretét, továbbá az angol, francia és olasz nyelv elemeit tanulják meg. Izlésük fejlesztése céljából a leányok azoknak a szobáknak újjárendezésénél is közreműködnek, amelyeket évenként renoválnak.

— Negyven éves az első német-amerikai távíró összeköttetés. 1900 szeptember elsején nyitották meg Németország és Amerika között az első távíró-hálózatot. A tengeri kábeleket Emdenből az Azori-szigeteken át Newyorkig vezették és az egész vállalkozást kizárólag német pénzzel finanszírozták.

(—) Orvosi hír. Ifj. Dr. Engels újból rendel.

(—) A nagyszabedű Teréz-árvaház (Teréziánium) igazgatósága felhívja a katolikus magyar hívek figyelmét arra, hogy a Teréz-árvaház a régi keretek között folytatja tovább eddigi működését. Hat és tizenkét év közötti fiúgyermek a püspökség felvételére október tizedikétől a Bánságból is. Ha fiúgyermek volna, az esetleges leánygyermek is kéri az igazgatóság szándékára venni és neveiket adatközzel együtt a Teréz-árvaház igazgatóságához bejelenteni. A felvételért lehetőleg október elsejéig kell folyamodni. De indokolt esetben a későbbi folyamodványok is figyelembe vehetők. Az intézetben jól működő és felszerelt inas-otthon is van, ahova az intézet igazgatósága jó magaviseletű magyar gyermekeket felvesz és elhelyez. Az intézetben elhelyezést nyerhetnek középiskolai tanulók is, akik jutányos havi díj ellenében kitűnő nevelést és a legjobb ellátást kapnak. Cím: Orfelinatul Terezianum, Sibiu.

ALAGUT

(—) Forgalmi baleset. A 2081 Tms. jelzésű bérautó a 3. August úton elütötte Szabó Lajos tizenkilenc éves fiatalembert, aki belső sérüléseket szenvedett. A mentők kórházba szállították.

— Eltűnt egy tizenkilenc éves leány. Teregan Stefan kisbicskerelő gazda bejelentette a rendőrségnek, hogy tizenkilenc éves Viorica nevű leánya, aki mint cseléd szolgált a városban, eltűnt. Felkutatására a rendőrség megindította a nyomozást.

— Vasúti munkás sulyos balesete. Serafim Gheorghe harmincegy éves vasúti munkás, aki Rónácon a vasúti házban lakik, a mozgásban levő gyorsvonaton keresztül akart eljutni az aradi vonatához. A munkás leesett a mozgásban levő vonatról és a kerekek levágták ballábán az ujjakat. A mentők kórházba szállították.

(—) Ügyvédi hír. Bally Konrád ügyvéd visszerkezett és ügyvédi irodáját újra megnyitotta. I., Str. Venetia 2. A Hotel Carlton mellett.

(—) Áthelyezés. Corul Aurel dr. szolgálati főnököt a Szamos tartományból Temes megye prefekturájához helyezték át.

(—) A szülőföldön és csesemögondozó javára a temesvári G. K. cég egy nagy csomag egészségügyi cikket adományozott.

(—) Halálos égési seb kenyérsütés közben. Antalici Ecaterina, nyolcvan éves nagykövetségi asszony kenyérsütéshez készülődött. Amikor a kemencében tüzet rakott, a kicsapódó lángoktól tüzet fogott a ruhája. Kibálálásra a szomszédok segítségére siettek és előlították a lángokat, de az öregasszony olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy rövid idő múlva meghalt.

(—) Orvosi hír. Dr. Kemény nőorvos szállásra érkezett, ismét rendel Str. 3. August 9. Telefon: 21-31. Rövidhullám-kezelések.

(—) Menekült jegyzők elhelyezése. A királyi helytartósághoz pénteken érkezett meg a belügyminiszter rendelkezése a menekült jegyzők elhelyezése ügyében. Az elhelyezés ilyen sorrendben történik: egyetemi végzettség, érettség, jegyzői képesítés. Ennek a sorrendnek is előbb kerülnie figyelembe a nő és gyermek jegyzők, azután a nők és gyermek-telenek, végül a nőtlenek. Azok a menekült jegyzők, akik nem helyezhetők el a temesi tartományban, más helytartóságok területén nyernek elhelyezést.

(—) Templomi alapkövetéltel Újkişodán. A Temesvárral szomszédos Újkişoda községben ma délelőtti tíz órakor megemlékeztek a népi keretek között az éltető görög keleti templom alapkövetéltelére. Az ünnepségen részt vesznek Marta Alexandru dr. királyi helytartó és Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár is. A templom építési költségeihez a helytartóság egy millió lelei járult hozzá.

(—) Szolgálati főnökök értekezlete. A királyi helytartóság különböző szolgálati ágainak főnökét tegnap tartották meg szokásos heti értekezletüket. Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökölte alatt. Az értekezlet elhatározta, hogy az egyes megyékben megindított és a költségvetésben előírt közmunkákról kimutatást készít. A megyék prefektusai kötelesek lesznek a közmunkákra kapott összegek eddigi felhasználásáról pontos kimutatást készíteni.

(—) A nyugdíjas hadirokkant tisztek illetményei. A nyugdíjas hadirokkant tisztek eddig a pénzügyigazgatóság nyugdíjosztályánál vették fel nyugdíjukat, de szeptember elsejével a katonai kórház fizeti ki ezeket a nyugdíjakat. Ezért a nyugdíjosztály kéri a nyugdíjas hadirokkant tiszteket és ezeket utódat, hogy legkésőbb hétfő estig nyújtsák be nyugdíjkönyvecskéiket, amelyeket azután a katonai kórházhoz továbbítanak.

(—) Dr. Ciorgariu D. lett Oravica rendőr-főnöke. Ciorgariu dr. rendőrközműszár, aki hosszabb ideig a belvárosi rendőrség főnöke volt, átvette a oravicei rendőrség vezetését.

(—) A mehalai katolikus egyháztanács megválasztása. A mehalai római katolikus egyházközség egyháztanácsának megválasztása a római katolikus templomudvarban épült egyleti házban október hatodikán délután két óráig tartott. A szavazásra jogosultak, akik egyházközségi adójukkal a csenek hátralékban, választási igazolványaikat a egyleti házban szeptember 23-tól kezdődőleg hétköznapokon esti hét és nyolc óra között, a választásnapján pedig délelőtti tizenegy órától délután eg-
óraig vehetik át.

Kellermann regény

(—) Halálozások. Az anyakönyvi hivatalban következő halálozásokat jelentették be: Rutkák Jánosné Berka Zsuzsanna ötvenöt éves, Rutkák István földműves hetvenöt éves, Tabac Teodor munkás ötvenhat éves, Nadra Moise napszámos hetvenhat éves, Tieroiu Vichente földműves negyvenöt éves.

(—) Ma délelőtti lesz a gyászistentisztelet. Imbroane Avram dr. lelkiüdvéért. A két év előtt elhunyt Imbroane Avram dr. volt államtitkár lelkiüdvéért, ma, vasárnap, halálának évfordulóján, délelőtti tizenegy órakor a jözsefvárosi román templomban gyászistentisztelet lesz.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban következő születéseket jelentették be: Benda Árpád Károly kereskedő Matild Erika nevű leánya, Szótor Péter földműves Ferenc és Julianna nevű leánya, Schuszer Mihály bútorgyáros Elfrida Renée nevű leánya és Kolleth József cipész Rezső József ne-
fia.

— Guy de la Chambre volt francia légügyi miniszter letartóztatása. Perpignanból jelenti a Havas igazgatóság: Guy de la Chambre volt francia légügyi miniszter Spanyolországból jövet csütörtökön a francia határon jelentkezett a kirendelt főügyésznel és az igazságszolgáltatás rendelkezésére bocsátotta magát. A volt minisztert letartóztatásba helyezték, miután a lyoni felsőbbrendű elfogatási parancsot bocsátott ki ellene. (Rador)

A temesvári ügyvédi kamara zsidó tagjainak helyzete

A temesvári ügyvédi kamara választmánya Brudariu Adrian elnöke alatt tegnap délelőtt ülésre gyűlt egybe. Az ülés délután két óráig tartott és azon tíz nap előtt a kamara helyiségében kifüggesztett listán szereplő zsidó ügyvédek ügyével foglalkoztak. Az ülés befejezése után a délután kijelentette, hogy egyelőre hatvanhárom zsidó ügyvéd ügyében hoztak döntést, amelyet azonban minden esetleges félreértés elkerülése végett csak hétfőn hoznak nyilvánosságra. A kamara választmánya különben hétfőn este hat órákor újból ülést tart és azon a listán szereplő ügyvédek másik csoportjának ügyét intézik el.

— Diákok csak keresztény cégnél vásárolhatják tanszereiket. Bucurestiből jelenti: Braileanu Traian közoktatásiügyi miniszter az összes iskolák tanuló ifjainak és tanuló leányainak megtiltotta, hogy tankönyveket és egyéb tanszereket zsidó cégeknél vásároljanak, vagy azoknak zsidó cégek szállítsanak. Az iskolaigazgatóságok az összes ilyen természetű kereskedelemmel foglalkozó zsidó cégekről táblázatot készítenek, hogy a tanulók tudják s tájékozva legyenek erről mihez tartásuk végett. Elrendelte a miniszter, hogy abban a helységben, ahol nincsen keresztény üzlet, a tanszereket és egyéb tankönyvet, valamint írószereket egy másik városban kell beszerezni. (Rador)

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalban tegnap a következő házasságokat kötötték: Negrescu Ioan vasúti tisztviselő és Stoescu Ioana, Schmidt Lajos kegyelmezési és Tóth Jolán, Seculiu Nicolae munkás és Sandurescu Sofia, Kolleth Ferenc timár és Nickel Zsófia, Mihálik Mátyas munkás és Jancko Mária, Kovács László napszámós és Farkas Julianna, Bozsidar Nisztor villanyserelő és Rácz Anna Erzsébet, Vorona Ioan kőműves és Baba Cristina, Dinda Oszkár fogász és Barth Mária.

Japán enyhítette Indókinára vonatkozó igényét

Sanghaiból jelenti: A Reuter iroda közli azt a francia hivatalos jelentést, amely szerint a japánok módosították az indókinára vonatkozó követeléseiket. A tárgyalások barátságos légkörben folytatódnak. Hangsúlyozzák, hogy megfelelő tárgyalási alapot találtak a kértüés rendezésére. (Rador.)

— A középiskola felső osztályaiban a német, vagy olasz nyelv tanulása kötelező lesz. Bucurestiből jelenti: Braileanu Traian kultuszminiszter és közoktatásiügyi miniszter a középiskolai oktatás terén a kivételes körülményekre való tekintettel egyes módosításokat léptetett életbe. Az 1940—1941 évre elhatározta, hogy a régi analitikus programot alkalmazza és hetenként hat napon át lesz csupán tanítás. A IV. gimnáziumi osztálytól kezdődőleg a német és olasz nyelv tanulása között kell választani a tanulónak és az általa választott egyik nyelvet tanulja középiskolai tanulmányai befejezéséig. (Rador)

— Szeptember 25-ig jelentkezzenek a menekült diákok. Bucurestiből jelenti: A bécsi döntés alapján Magyarországnak átengedett területéről menekült tanulókat szeptember 25-ig tartoznak szüleik útján bejelenteni, hogy hol tartózkodnak, hogy az új tanévre beosztathassák őket a megfelelő iskolába. A menekült tanulókat a javító vizsgálatokat szeptember hónap 3 utolsó napján teszik le. (Rador)

— Török—német és török—angol kereskedelmi tárgyalások. Isztanbulból jelenti: Az angol—török kereskedelmi tárgyalások kedvező befejezés felé haladnak és most már csak a fizetési módokat kell megbeszélni. Ugyancsak isztanbuli jelentés számol be arról, hogy Németországgal is új tárgyalások indulnak kereskedelmi megállapodás kiszélesítése céljából. (Rador)

(—) Adótitviselő öngyilkossági kísérlete. Rippel Károly, ötven éves adóhivatali tisztviselő tegnap reggel öngyilkossági szándékból mindkét karján felvágta az ereket. A mentők a kórházba szállították.

Külön kerületi vasutigazgatóság lesz Temesvárott és Aradon

A temesvári kerületi vasutigazgatóság két osztálya — a számvétség és a pénzügyi osztály — évek óta Aradon volt és Temesvárott helyhiányában csak a többi osztály működött. Most, hogy a vasutvezérgazgatóság intézkedésére a kolozsvári kerületi vasutigazgatóság a Bánságba költözött tisztviselőivel, olyan megoldás jött létre, hogy a kolozsvári igazgatóság számvétségi és pénzügyi személyzete Temesvárra, a többi osztály pedig Aradra költözzék. Ezen intézkedés következtében úgy Aradon, mint pedig Temesvárott teljes kerületi vasutigazgatósági személyzet van. A vezérgazgatóság döntése alapján most már Aradon is létesítettek kerületi vasutigazgatóságot és az a temesvári, valamint a volt

kolozsvári igazgatóságok alá tartozott vasuti vonalak egy részét kapja. A temesvári igazgatóságtól Szentandrásztól kezdve az aradi vonal, valamint az Arad-perjamosi vonal került át az aradi vasutigazgatósághoz. A temesvári vasutigazgatósággal szemben a főváros felé vezető vonalról visszakapja a Karánsebes-orsovai részt, amely eddig a craiovai vasutigazgatósághoz tartozott. Az eddigi rend hátrányos volt a temesvári kereskedőkre, gyárakra, szállítókra és fatermelőkre, mert a Karánsebes és Orsova közti vonalrészén a szükségesség vasuti teherkocsikat mindig Craiován kellett kérniük. Ez a hátrány az új beosztás következtében megszűnik.

„Egy talpalatnyi föld sem maradhat bevetetlen“

— mondja Antonescu tábornok a földművelőkhöz intézett felhívásában

Bucurestiből jelenti: Antonescu Ion államvezető, miniszterelnök a mezőgazdasági népességhez a következő felhívást intézte:

Mezőgazdák, Földművesek, Hazánk súlyos megpróbáltatásaiban elvesztettünk értékes földeket, ugyanakkor azonban a mi szántóföldjeink részben a kalvazótlon időjárás, részben, hogy nagy részüknek katonai kötelességeket teljesítésében el kellett hagynotok családi tűzhelyeiket, megműveletlenek maradtak. Nektek kell gondoskodni a mindennapi kenyérről, mindannyiunkról, a magatokéról. Úgy

kell dolgozni a falum is, mint a városban: a legnagyobb erőfeszítéssel. Az őszi szántás és vetés a legelső teendő, mert egyetlen talpalatnyi föld sem maradhat bevetetlen. Segítsétek egymáson, testvériesen, segítsétek ki egymást eszközökkel, állatokkal, munkával. Antonescu tábornok a földművelő népről gondoskodni fog.

Megígértém és szavam betartom, mint mindig.

Isten nevében fel a munkára!

Bucuresti, 1940 szeptember 20.

ANTONESCU ION

(—) A Kandia cukorkaglyár gazdát cserélte. A Temesvári Bank és Kereskedelmi részvénytársaság, a Kandia temesvári cukorkaglyár részvényeinek hatvan százalékát, amely a Temesvári Bank tulajdonát képezte, eladta a Meinel-cégnél. A vételár nem ismeretes.

(—) Domasneanu tábornok emlékezete. Az elhunyt Domasneanu Gheorghe tábornok, volt főpolgármester és Temesvár díszpolgára iránti kegyeletből a város vezetősége elhatározta, hogy a Romulus utcát, amelyben az elhunyt lakott, Domasneanu utcának nevezi el. A határvidéki egyesület, amelynek Domasneanu tábornok tagja volt, gyűjtést indít azzal a céllal, hogy elkészítse Domasneanu Gheorghe mellszobrát, amelyet a Capitol-mozi melletti begai hid előtt állíttanak fel. Ezt a helyet azért választják, mert annak idején a közelben haladt el abazási vagány, amely Domasneanu tábornok polgármesterisége alatt került ki a város területéről.

Megkezdődött a dobrudzsai kiürítés

Bucurestiből jelenti: Hivatalosan közlik: A dobrudzsai kiürítés ma megkezdődött. A vonal két kilométerre északkeletre van Turtucaia, Caracai, Trambunar, Sudbazar, valamint ugyancsak két kilométerre délkeletre Salarg, Barinaburi és Bazar-gietól, nemkülönbön két kilométerre Balciótól. A kiürítés minden incidens nélkül ment végbe, a bolgár csapatok szeptember 21-én reggel 9 órákor léptek el a határt. (Rador)

(—) Újból közlekedik a Traian-Rapid. A Traian-Rapid, amely Bucurestiből este 23.40 órákor érkezik Temesvárra és amelynek ellenvonata reggel 8 órákor indul Temesvárról a fővárosba, ismét közlekedik. Az első Traian-Rapid tegnap este már megkezdte ide és Temesvárról a fővárosba, ismét közlekedik. A vasút vezérgazgatóság intézkedésére a Traian-Rapid kékre festett, kizárólag kifogástalan kocsikból áll és a kaluzsok fehér keztüben teljesítenek rajta szolgálatot.

— A fegyverszüneti bizottság folytatja munkáját. Vichyből jelenti: Huntzinger tábornoknak, a francia fegyverszüneti bizottság elnökségéről történt lemondásával és Doya tábornoknak elnökséig történt kinevezésével nem állott be változás a tárgyalások menetében június 20-ka óta. Mindmáig a legnagyobb egyetértésben folytatja a két bizottság nehéz munkáját Spee gróf német közevetítő és összekötő tiszt útján. A francia delegáció tagjai állandó távbeszélő összeköttetésben állnak a vichyi kormányval. Hivatalos tevékenységen kívül a francia és német delegáció tagjai között nincs egyéb összeköttetés. (Rador)

(—) Adományok. A vak ember számára a Déli Hírlap kiadóhivatalában S. D. olvasónk 100 és Farkas 50 leit adományozott.

(—) Baran Coriolan dr. főpolgármester megtekinti a román-jugoszláv válogatottak mérkőzését. Belgrádban ma, vasárnap délután játsszák le a román-jugoszláv válogatott labdarúgó-mérkőzést, amelyen mint néző megjelenik Baran Coriolan dr. Temesvár főpolgármestere is. A főpolgármester tegnap este utazott el a jugoszláv fővárosba.

Mozi

Moser Hans kabinetalakítása a Capitol filmjében

Csillogó aranyánál többet ér a gondatlan, önfeléd jökezd és kacagás. Ezt a kincset nyújtja a Capitol most legújabb filmje, amelyben a világhírű komicus, Moser Hans nyújt páratlan sikert kabinetalakítás. Antal, a rettenetes a címe az érdekes felépítésű filmnek, amelyben Moser egy furgo, mozgékony, minden lében kanál főúri komornyikot játszik. Az ő groteszk alakja körül szövődik a sok száz éves arisztokrata család idős és fiatal férfitagjának szerelmi regénye és a tapasztalt, öreg, hűséges szolgá diplomatikusan fiúikkal és jó szívével is végül mindent egyenesbe igazít és a boldogság napsugara árasztja el az ódon kastély hagyományokkal megszentelt termet. A két óras film pergetése közben Moser népszerű alakja egy pillanatra sem hiányzik a színről, beszédi, rendezkedik, szaladgál, vendégeket fogad, pereskedik, gyereket dajkál és mindezt anynyi közvetlen agilitással, talpraesett humorral és utóérhetetlen komicus gesztussal teszi, hogy a közönség szívet-lelékkel átengedi magát a pompás, vígdm szórakozásnak. A többi szereplő, aki Moser körül csak mellékalak, teljes mértékben hozzájárul ennek a színésznek maradéktalan művészi érvényesüléséhez. A rendezés modern és ötletes, a vigjáték kedvesen, szellemesen pereg.

MOZIK MŰSORA:

Vasárnap és hétfő:

APOLLÓ: A boldogság országa és A kozákok (francia filmek)
CAPITOL: Antal, a rettenetes (német film)
CORSO: Nyugat és kelet harca (francia film).
SCALA: Pygmalion (angol film).

Háborus kis lexikon

Uj Founland, az északamerikai haditámaszpont

Nyugateurópa nagy halásznemzetei, a baszkok, a bretonok és az írek már a középkorban tudták, hogy valahol nyugaton, a nagy óceán ismeretlen vizein, talán a világ végéhez közel, halban meszeszerűen gazdag szigetek és zátonyok vannak. Ezeknek a merész középkori halásznemzetteknek a fiai már akkor nagyon sok tőkehalat fogtak Uj-Foundland zátonyain, amikor a földrajzi tudományok sem erről a nagy északamerikai szigetről, sem pedig Amerikáról még

halvány sejtelmé sem volt. Ennek a mélytengeri halászatnak nagy gazdasági jelentősége volt abban az időben, amikor körülbelül minden második napra bójt esett s ily módon Uj-Foundland már jelentős mértékben járult hozzá Nyugat-Európa népeinek ellátásához, mielőtt még egyáltalán felfedezték volna. A halászok ugyanis féltékenyen titkolták ennek a halparadicsomnak a létezését s így ez a korabeli térképekre nem kerülhetett.

Az angol lovag és krónikása

Hivatalosan Uj-Foundlandot 1497-ben Kolumbusz nagy honfitársa, az angol szolgálatban álló Giovanni Caboto fedezte fel. Ezek a kietlen északi területek Amerika nagy hódítóit, a spanyolokat nem érdekelték s így ezekre az angolok és a franciák támasztottak igényt. Őket a felfedezett nagyszerű halászerületeken kívül az a hit sarkalta, hogy itt valahol a magas északon hajózható átjárót találnak a gazdag keleti és délzásiai birodalmak felé. 1583-ban az angol világhódítás egyik legérdekesebb alakja, Humphrey Gilbert — egyszemélyben udvari lovag, felfedező, kalandor, kereskedő és költő — vette Angliai Erzsébet nevében birtokába a szigetet. Kisérletében volt Budai Parmenius István, református lelkészcsalád sarja, aki az oxfordi egyetemen tanult és itt nyerte el Humphrey Gilbert barátságát és pártfogását. Parmenius Istvánnak az volt a feladata, hogy versbe szedje nagy barátja felfedezéseit. Azonban visszafelé utaztukban a hajójuk elsüllyedt s felfedező és krónikás az Uj-Foundland körüli tengerbe veszett.

WILDWEST ÉLET A HALÁSZOK SZIGETÉN

Ebben az időben azonban a szigeten már nagyon sok angol és francia halász telepedett meg. Szabad, vig, harcos és vad élet folyt itt, mert hiszen hatóságok még egyáltalán nem voltak, a sziget csak a papíron tartozott Angliához. Mint egy ösformája volt ez az újfoundlandi hőskorszak a későbbi vadnyugati életnek. A személyes vagyonbiztonság addig terjedt, ameddig a kés hegye elért. A szakadatlan harcot fűtötte a nem-

zeti ellentét. Az angol és francia matróz, aki kirabolta, vagy meggyilkolta a másik nemzetbelit, azzal a tudattal tette ezt, hogy nemzeti missziót hajtott végre. Ezek a viszályok különböző nemzetbeli halászok között még akkor is tartottak, amikor Anglia a XVIII. század elején hivatalosan is birtokába vette a szigetet. Sőt folytatódtek később is, egészen a mai napig. 1904-ben az angolok a franciákkal szerződést kötöttek ugyan az Uj-Foundland körüli halászat szabad nemzetekhez tartozó és különböző üzéséről, azonban a különböző nemzetbeli halászok között állandóan napirenden voltak az ellenségeskedések. Uj-Foundland a XVIII—XIX. század leggazdagabb tengeri halászerülete volt. Gyakran húsz nemzethez tartozó halászok lészték a szákmányt partjai körül. Nagy visszatetszést váltott ki a fehér nemzetek fiai között a sárga konkurrencia megjelenése. Az utolsó évtizedekben ugyanis nagyon csökkent itt a halászsákmány, ami egyáltalán nem a japánoknak tudható be, hanem a halak titokzatos vonulásainak, akik kiismerhetetlen útjaikat időn-

ként változtatják s ezzel már nagy halászerületek és városok romlását okozták. 1855-ben Uj-Foundland teljes önkormányzatot nyert. Amikor Joseph Chamberlain megszerverte az angol dominiumok alkotmányát, a kis ország önálló és szabad dominium gyanánt vett részt a brit imperiumban. Az egyetlen északamerikai brit kolónia volt, amely semmiképpen sem volt hajlandó csatlakozni a kanadai államszövetséghez.

A FAGYOS TENGERRÁM

Uj-Foundland területe 110.000 négyzetkilométer, tehát majdnem pontosan olyan nagy, mint a mai Magyarország. A lakossága lényegesen kevesebb, a mai Magyarország népességének alig egynegyed része, 290.000 ember. Uj-Foundland az összes brit dominiumok között a legszászszázelősebben brit terület, nem angolszász bevándorló ügyszólván egyáltalán nincsenek, csak már vagy két évszázad előtt költöztek át Kanadából francia telepesek, úgynevezett frankokanadaiak, akiknek 5000 leszármazottja él a szigeten. Komor, sziklás partjainak sok a kikötője, amelyek egy esetleges idegen támadással elsőrendű betörési pontul szolgálhatnak, különösen a sziget déli részén, a mélyen benyúló, kitűnően védett Trinity és Placencia Bay. A sziget belseje alacsony domboroktól megszakított, hullámos fennsík. A jégkorszak idején a szigetet teljesen ellepte a jégáradat és ennek a mindent letaroló roppant jég tömegnek a nyomai még mindenütt fellelhetők. Több nagyobb folyója és jégkori eredetű tava van a szigetnek, köztük a Nagy-tó, a Grand Lake, amely közel akkora, mint a Balaton, de a partjain egyetlen fürdőhely sem található, csak két szegényes halászfalu. Uj-Foundland gyéren lakottságának a főoka nagyon hideg klímája, amely a partjait körülölgő hideg tengeráramnak a következménye. Ahogy a Golf-áram fellelegíti Nyugat-Európa partjait, úgy hűti le az újfoundlandi partokat ez a jezes tengeráram. Uj-Foundland hőmérséklete fokokkal hidegebb, mint az európai partoké azonos szélesség alatt.

Uj gazdasági értékek

Uj-Foundland lakosainak fő jövedelmi forrása még ma is a halászat. Noha ma már a halgazdagság terén távoiról sem az újfoundlandi vizek az elsőség — Izland és Alaszka lényegesen megelőzik — de még mindig igen jelentős a halászsákmány. Leggazdagabb halászerület a híres újfoundlandi pad, régi Magyarország területéhez hasonló nagyságú roppant zátony, mintegy 100—200 méternyre a tenger színe alatt. Legfőbb halászsákmány a tőkehal, azután rozsmár, hering, humár és lazac. Az évi halászsákmány értéke mintegy 300 millió pengő. Eddig a halászat kötötte le az újfoundlandi férfiak munkerejét, csak mióta a halászat hanyatlani kezd foglalkozni intenzíven mezőgazdasággal. Takarmányt és burgonyát, a zord éghajlatot elviselő főzelékféléket és zabot termesztnek. A szigetnek azonban még mindig csak mintegy egyhuzsada megművelt terület. A jelentékeny fakitermelésre cellulozé- és papírpár épült, amelyek jelentős a kivitele Angliába. Néhány évtizede azonban Uj-Foundland már nemcsak halászatáról nevezetes a világgazdaságban. A világháború óta derült ki ugyanis, hogy Uj-Foundland a föld egyik leggazdagabb vasércterülete. Vasérckészletét nyolcmilliárd tonnára becsülik, ennek a vastartalma négy és félmilliárd tonna, ami több, mint a háromszorosa Svédország veszedelmesen híres vasérckészletének. A sziget az utóbbi években átlag 900.000 tonna vasat exportált, a vasérc világgazdagságát körülbelül két százalékát. Ilyen tempóban Uj-Foundland vasérckészlete vagy ötezer évre lenne elegendő, csakhogy a brit és a kanadai nagyipar Uj-Foundland vastermelését meg akarja tizszerezni és már most a háború alatt is ötszörösére emelte. A vas mellett Uj-Foundlandban jelentékeny réz-, ólom-, ezüst- és kőszénélőfordulásokat is találtak. A bányászat termékeinek kivitele már ma is megközelíti a halászatét.

PARANCSURALOM EGY BRIT DOMINIUMON

A sziget egészen az utolsó évekig a Brit Birodalom legnyugalmasabb dominiuma volt, mely külső veszélyre, vagy egyáltalán külpolitikai bizonytalanságra álmában sem gondolt. Belpolitikailag ellenben rábízta magát az angol diplomáciára. Uj-Foundland szeges ellentétben a többi dúsgazdag brit dominiummal, államesődbé jutott. 1934 februárjában felfüggesztették a sziget alkotmányát és angolokból és újfoundlandiakból álló parancsuralmi kormányzatot vette át a sziget irányítását. Uj-Foundland pénzügyeiért a szanalás tartamára Anglia vállalt kezeséget. Most pedig a sziget menthetetlenül belesodródott a világpolti-

kába. Már a háború elején az újfoundlandi kormányzat beleegyezésével kanadai csapatok szálltak partra a szigeten, most pedig, hogy Kanada és az Egyesült Államok védelmi egyezményt kötöttek, a közös védekezés egyik fő támaszpontjává Uj-Foundlandot jelölték ki. Erre minden okuk megvolt. A sziget a Szent Lőrinc-folyó torkolata előtt fekszik, amely mélyen benyomul a kontinensbe, egészen az Ót-tó vidékéig, az Unió egyik legfontosabb ipari és bányaterületéig. Azonfelül Uj-Foundland örökdió a Nyugat-Európából Newyork felé vezető legrövidebb hajóút és légitörzsi út vonalán felelt is. Az idegen invázió lehetőségét viszont nagyon megkönnyíti az a körülmény, hogy a sziget a hozzátartozó apró szigetekkel együtt rendkívül gyéren lakott s erődítései mindezeideig alig vannak. J. V.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGALATA:

Vasárnap, szeptember 22-én a következő gyógyszerházak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Sft. Ioan uccában levő Irgalmasok gyógyszerháza.

Gyárvarosban a 3 August úton levő Löw gyógyszerház és a Petru Maior téren levő Meiszner gyógyszerház.

Erzsébetvárosban a Lahovary téren levő Cristea gyógyszerház.

Józsefvárosban a Bratianu uccában levő Diana gyógyszerház.

Mehalában a Corvia gyógyszerház és Újkisóda Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Hétfőn, szeptember 13-án a következő gyógyszerházak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Bul. Regele Ferdinand 3 szám alatt levő Salvator gyógyszerház.

Gyárvarosban a Maresal Joffre uccában levő Schul gyógyszerház.

Erzsébetvárosban a Carol úton levő Keller gyógyszerház.

Józsefvárosban a Preyer uccában levő Ungváry gyógyszerház.

Mehalában a Corvia gyógyszerház és Újkisóda Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

DÉLI HÍRLAP
automata telefon száma: 28-10

SCALA

mindig az élen!

Mindennap az év legszenzációsabb filmjét,
BERNHARD SHAW, a világhírű angol író
szenzációs regényét

Pygmalion

Leslie Howard és Wendy Hiller a főszerepekben.

Pánamerika, az ázsiai egység és az európai élettér

Kezdetben volt a Monroe-doktrina — és a doktrina doktrina, azaz írott malaszt maradt mindaddig, amíg hirdetőiben nem volt annyi erő, hogy követelésüket érvényesíthessék is. De míg aguk részére függetlenséget követeltek, nem rödtek Ázsia érzelmeivel és hajóágyúk segítségével piacot és nyersanyagot szereztek maguk-uk ott. Az ázsiaiak egyelőre nem szóltak sem-ik, csak elárasztották Európa és Amerika egye-smeit és amikor már eleget tanultak, megpróbál-ik, hogy mit tudnak. A japán-kinai és az orosz-japán háború eléggé megnyugtatta őket. Né-ány további kísérletezés után jött a nagy vállal-ozás s csak akkor, mikor már fél Kinát meg-zállították, jelentették ki, hogy Ázsia az ázsiai-é.

A nemzeti szociálista Németország, bár más ormában és más tartalommal, újra felvetette zt a gondolatot. A különböző világ gazdasági és gyéb konferenciák megmutatták, hogy konti-entális mértékben is helytáll Bismarck monda-a, hogy a nemzetek nem zódasztalnál és pápi-on jöttek létre, hanem azokat harcban, vérrel s vassal kell megteremteni.

Ázsiában Japán vállalta magára, hogy meg-eremti az ázsiai egységet, amelynek első lépése zandzsúria meghódítása, majd Kína nyugati ré-zének megszállása volt. A harc még folyik, de Kína kikötői japán kezén vannak és nem ázsiai-ak egyre kevesebb a keresnivalója ott. A most olyó háborúban Németország teremtette meg — nem Páneurópa, hanem az európai élettér — negvalósításához szükséges előfeltételeket. Ame-rika az Egyesült Államok kezdeményezésére már évek óta tárgyal a pánamerikai konferenciákon a három Amerikát közösen érdeklő ügyekről. So-kat vetették szemére az Egyesült Államok veze-tőinek, hogy a Monroe-doktrínát úgy értelmezi, hogy „Amerika az USA-é”. Úgy látszik azonban, hogy a pánamerikai konferenciáknak mégis csak sikerült a zódasztalnál 23 szuveren nemzet egy-séges akaratát kifejezni és érdekeik közös neve-zőre hozni. Az USA vezetőszerpe az amerikai kontinensen nem véletlen.

Mind Amerikában, mind Japánban, vagy Európában a legerősebb ipari nagyhatalom vette kezébe az egységesítés munkáját, a helyi hagyom-ányoknak, szükségleteknek és lehetőségeknek megfelelően. Ha az ázsiai blokk valutája a yen, az európaié a márka, Amerika valószínűleg a dollár fogja elfogadni egységes valutának. A Szovjetunió és Anglia esetében sohasem volt vi-tás, hogy milyen valuta legyen a gazdasági együttműködés alapja. A különböző valuták kü-lönböző értéket képviselnek és nemzetgazdasági jelentőségük annyira különbözők, hogy inkább csak szimbólikusan lehet egy névvel, „valutának” nevezni őket. Amerika arannyal túlfedezett dol-lárja lényegében egészen más fizetőeszköz, mint például a Szovjetunió rubelje. Megint más a né-met munkaválta. Viszont a font, noha az egész angol birodalomban elfogadott pénzegység, egy-re inkább csak elvileg hasonlít a dollárhoz.

Ami a különböző elnevezéseket illeti, tulaj-donképpen egyik sem tökéletes. Pánamerikából hiányzik Kanada, Ázsiából tulajdonképpen Ázsia nagyobbik része, mert hiszen a legvérmesebb ja-pán tervek is csak Kelet-Ázsiát akarják besze-vezni. Ami Európát illeti, az tökéletlen maradna az európai államok gyarmatai nélkül. Tehát az európai élettér túlterjed Európán, magában fog-lalja a Földközi-tengert és az ettől délre eső afri-kai impérium nagy részét. A brit világbirodalom-nak az egész földön való szétszórtsága gyengíti

annak ütőerejét, de ugyanakkor biztosítja gaz-dasági erőforrásainak sokrétűségét.

Gazdasági szempontból nézve, egyik világ-rész sem önálló. Amerikának nincsen gumija, de a Szovjet-Uniónak sincs. Európában hiányzik a kellő mennyiségű petróleum, a textilnyersanya-gok legnagyobb része, gumi és sok más. Ezeket a hiányokat százszázalékig még Afrika sem tu-dja pótolni. Az ázsiai birodalom, azaz a Japán ál-tal elképzelt sárga világgrész éppoly kevéssé ön-ellátó, ami annál tragikusabb, mert itt a föld legsűrűbben lakott területéről van szó. Ezzel szemben majdnem valamennyi világgrésznek van-nak feleslegei különböző nyersanyagokból, me-

lyeket kicserélhet olyan termékekre, amelyeknek hiány van.

A világkereskedelemnek nem kell tehát szük-ségképpen megszűnnie, vagy részreire bomlania a nagy gazdasági terek megalakulásával. Sőt, a vitás kérdések — sajnos még tömegével vannak ilyen vitás kérdések — rendezése után még az eddiginél élénkebb forgalom fejlődhet ki a kontinensek között, a rajtuk élő összes népek élet-nek megkönnyítése és életnivójának felemelése érdekében. Ez volna a mélyen emberi tartalma és egyben végcélja a nagy gazdasági terek meg-alkotásának. „Európa az európaiaké”, „Ázsia az ázsiaiaké” és a többi jelszó mind csak akkor vál-hat eleven hatóerővé, ha ezeket ilyen értelemben fogjuk fel.

A világ gazdaság fejlődésének folyamán nagy lépés lehet a nagy gazdasági terek megteremté-se, mert ezzel közelebb hozza az emberiséget a boldoguláshoz és helyes megoldás esetében meg-könnyíti az ember harcát a természet javaiért. (—)

Londonban kilométerszámra kő kövön nem maradt

Német haditudósító érdekes cikke a német-angol légi támadásról

Emil Weihmüller, német haditudósító, a Neues Wiener Tagblatt munkatársa, aki a repülőszóznál szolgált, maga is résztvett több Anglia elleni légitámadásban. A legutóbbi izgalmas harcokról az alábbiakat írja lapjának:

Az angol időjárások azzal vigasztalták az ezer félelemben vergődő londoniakat, hogy kedvezőtlen idő várható és így a német légi támadások elmaradnak.

Azt mondtották, hogy a La Manche csatornára sűrű köd ereszkedik, nagy esőzés meg szélvihar is lesz, a londoniak tehát nyugodtak lehetnek. Amikor támadásra indultunk, valóban csunya idő volt.

Délelőtt 10 órakor zuhogott az eső, amely 11 órakor még hevesebbé vált, mintha vederből öntötték volna a magasból a vizet. A tömeg-támadást ezért lefújták és a parancs úgy szólt, hogy csak egyes gépek vállalkozásáról van szó. Csak régi és kipróbált repülőket emeltek a ma-gasba. Parancsnokunk gépe csakhamar eltűnt a felhők között. Semmit nem lehet látni, az eső mintha függőnyt volt volna élénk. A rádiószí-zenek az arcába hull a víz és mi is kapunk az égi áldásból. Ez azonban nem akadály. Gépünk pa-rancsnoka, egy százados és a pilóta őrmester tö-kéletesen ismerik az alattunk levő terepet és mi-közben repülünk, pontosan megmondják, hogy hol járunk, pedig vigasztalan szűrkeségnél egye-bet nem látni.

A La Manche-csatorna közepén járunk, amikor egyszerre eláll az eső, elhelyett azonban 5 fok hideget kapunk.

Fölöttünk süt a nap. Ha szerencsénk van, a fel-hőkön keresztül láthatjuk London házeit. Né-hány másodperc és elfogy alattunk a tenger, an-gol terület fölött repülünk. Ujra vastag felhő-rétegbe kerültünk, képtelenség tájékozódni, azon-ban tudjuk, hogy pontosan két perc múlva a cél-nál vagyunk. Egy jótékony széláramlat elfu-ja a felhőt és nyomban

láthatóvá válik az angol főváros óriási kö-rengetege.

Csodálatos látvány. Pillanatok alatt kikeresi sze-münk a célpontokat. Könnyű megtalálni a még épen maradt épületeket, mert

kilométerszámra kő kövön nem maradt.

Különösen borzalmas a pusztulás a V-lakú Themse kanyarban, amely valamikor éltető köz-pontja volt a brit világalomnak, ma nem egyéb romhalmaznál.

Bedőtt dokkok, lerombolt árúcsarnokok, füstölő épületek és falmaradványok mu-tatják a német bombázó gépek félelmetes erejét és biztos találókéességét.

A Themsen tucatjával fekszenek az elsüllyedt vagy oldalra dőlt hajóroncsok.

Miközben megfigyeléseket teszünk, jobbról és balról robbannak körülöttünk az angol légel-hárító tüzérség lövedékei. Az ég aránylag tiszta, jó célpontot mutatunk.

Minden pillanatban érezzük a robbanó grá-nátok erős légnyomását.

Egyszerre elhallgatnak az ágyúk, ami nem ép-pen biztató előjel, mert tudjuk, hogy nyomban megjelennek az angol vadászgépek, hogy felve-gyék velünk a harcot. Néhány pillanat és már hullanak is le gépünk körül a nagy bombák. Ponto-san a molón és a moló mellett csapódnak le, nyo-mukban lángoszlop és füsttenger. Nem figyelhet-jük meg a bombák pusztításának hatását, mert közelünkben gépfegyver kattog,

megjelentek az angol vadászgépek.

Most működni kezdenek a mi gépfegyvereink is. A repülőgép fedélzetét százával borítják el az üres töltényhüvelyek. Az angolok golyói ko-pognak gépünk szárnyán. Megkezdődik az élet-halálharc, aki jobban kezeli a gépfegyvert és biztosabban talál, az győz. Ugyilátszik, mi jobban bírjuk, mert az angolok nem mernek ötven mé-ternél közelebbre eszkeskedni hozzánk.

Csakhamar megjelenik a jótékony felhő, a mely elrejt bennünket az ellenség elől. Ugyilá-tszik a felhő mindig akkor jön, amikor német re-pülőök veszélyben vannak. Feladatunkat sikeresen elvégeztük és néhány pillanat múlva a felhők vé-delme alatt eltűnünk.

Az anyatejtel semmivel sem lehet pótolni

A gyermekorvosok bécsi kongresszusán kialakult vélemény

A német gyermekorvosok kongresszusa, mely szeptember elején Bécsben zajlott le, behatóan foglalkozott a csecsemők helyes táplálásának kérdéseivel. Az idevágó kutatások eredményét pár szóval úgy lehetne összegezni, hogy ma ismét az anyatejet tartják a legjobb és a csecsemők szer-vezetére nélkülözhetetlen tápláléknak. Neves szakorvosok hangsúlyozták annak szükségessé-gét, hogy a csecsemőket lehetőleg feléves korá-ig szoptassák. Eddig az anyatej mellett egyéb táplálék (gyümölcsnedvek, főzélék) nyújtását az anyatej elégtelen vitamintartalmának hangozta-tásával javalták, ma azonban az orvostudomány)

úgy látja, hogy a szükséges C. és D-vitaminokat legegyszerűbben természetes úton, az anyatejjel lehet a csecsemő szervezetébe juttatni.

Ma ismét az a felfogás vált a német gyer-nekorvosok körében uralkodóvá, hogy a csecse-mőknek csak a szoptatási periódus végén, amikor már tehéntejre térnek át, tanácsos növényi táp-lálékot, elsősorban gyümölcsnedveket adni. Ha-sonló felismerésből kifolyólag több német váro-sban anyatej-gyűjtőhelyeket létesítettek. Ezt az intézményt a közeljövőben természetesen tovább-építik.

Új vámhivatalok felállítás

Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap pénteki száma közli az új vámhivatalok felállításáról szóló rendeletet. A vámhivatalok és fiókhivatalaik a kö-vetkezők: Aranyosgyéres, a következő fiók vámhiva-talokkal: Telekülagut és Vlaha. Marosludas a kö-vetkező fiókhivatalokkal: Caianu, Tzagu, Szil-vás, Pogaceanu és Vidrasau, Bachnea — Corolu, Tzigmandru és Sacueni fiókhivatalok, a med-gyesi vámhivatalhoz tartoznak. Merchiasa, Agostin, Araci, Ieleini, Prejmer és Bodzás forduló a brassói vámhivatal fiókjai. Arja, Palance, Bicez — Chisiri és a dorna vatrai vámhivatalok az alábbi fiókokkal rendelkeznek: Poiana — Stantel, Cosna és Carli Ba-ba, Ostrov, Negru Voda (Caracomer) és a mangaliai vámhivatalok fiókjai: a régi vámhivatal (Hemseu),

A francia ember igen boldogtalan házasságban él a renddel és a tisztasággal

Irta: AUBERMANN PÉTER

Legutóbb szó volt a franciáknak az idegekkel szemben való hívós tartózkodásáról. De bármilyen zárkózott és bizalmatlan is a francia, ez nem akadályoz meg abban, hogy kis szemlét tartsunk a francia otthonában. A legelső személy, akibe beleütközünk, a concierge, a ház kapusa. Szobája homályos zugából figyel a ki- és bemenőket. Ez a helyéhez szögezett Cerberus rendszerint női lény, aki már régen túl van az első tavaszon és nem valami rokonszenves, bájos jelenség. Egyéb tulajdonságai: rikácsoló hangon kiabál, sokat locsog, éhes a borralvalóra, szüntelenül kíváncsi és udvariasság tekintetében nem finomkodik agyon magát. Párisban a bérházak lakóinak nincsen sem postaszekrényük, sem kalukulesuk. Aki be akarja tenni a lábát a házba,

vagy aki kimegy, az a concierge felügyeletének van kitéve. Mivel szoros kapcsolatot tart fenn a rendőrséggel, ezért a látogatók kémjének, a háztartásbeliek detektívjének is tekinthető. Néhány évvel ezelőtt valakit tiltott politikai tevékenységgel vádoltak. A bíróság előtt a kapusnő azt vallotta, hogy a vádlott igen sok levelet kapott külföldről. Ez a vallomás elég volt ahhoz, hogy a vádat súlyosbítsa. Akinek tehát vaj van a fején, az nem mulasztja el a kapusnő önagysága kegyét hajhászni. Érthető ennél fogva, hogy mézes nyájjal halmozzák el a borralvalón kívül a többiek is, különben éjszaka hazajövet félórát is csepengetnek, amíg kinyílik a porta és a postájukat is csak rendetlenül megkésve kapják kézhez.

Egy párisi bérház forgalma

A concierge kezében futnak össze a házirend gyepelői és kötőfékjei, de az a jog, amit a kapukulcs jelent, nemcsak a tekintélyeskedés kevély örömeivel jár, hanem súlyos leköötöttségként és teherként nehezedik rá. Nyugodt alvásra szó sem lehet, hiszen egész éjszaka zavarják. Sok házban már nem jön ki a concierge a csepengetésre, hanem a szobájában levő gomb nyomásával nyitja ki a kaput. Mivel a párisi bérházak átlag hétmeleletesek, el lehet képzelni, hogy szombat este, vagy nyáron, milyen szakadatlan sürgős-forgás van ott. Mit kap a concierge ezért a permanens munkáért? Ingyen lakást, egyes helyeken vízhasználatot és világítást is. Amire pedig ezenkívül még a családnak szüksége van, azt megkeresi a férj.

Estefelé a portásnők a ház előtt szoktak strázsálni. Ilyenkor napi pletykáikat adják le. Ezek a nap szenzációi, majd a portásnő főzni megy, mert Párisban meleg vacsorát szokás enni. Közben leszakad az alkony, már öreg este van, egy kis harisnyastoppolás, egy kis rádiózás félfüllel, utána a lépcsőházban el kell oltani a villanylámpákat és ismét elmúlt egy nap.

REND ÉS CÉLSZERŰSÉG NINCS A PÁRISI EMBER LAKÁSÁBAN

Aki az átlag-francia lakásán váratlanul látogatást tesz, hűledeve látja, hogy a francia igen boldogtalan házasságban él a renddel. Háztartása nem jár pattanós rugókra. A kinos, pedáns,

A tisztaságra nem nagyon ügyelnek

Az átlag-francia lakásában hiába keresnénk valami kámpinaszerű tisztaságot. A francia háziasszony nem tekintti és nem becsüli otthonát úgy, mint a miénk. Az igazi kényelem és higiénia még sok kívánivalót hagy fenn. A statisztika szerint francia földön minden ezer lakosra csak tizen-négy fürdőszoba esik. A külső csín és testápolás itt nem a tisztaság, hanem inkább a kozmetika körébe tartozik. A franciák igen kedvelt háziállata a macska. Sok helyen a kutyát pótolja. Egy másik háziállat, amelyből szintén sok van — Párisban két-három millió — de nem kedvelt: a patkány. Végül a legyeken és a molyokon kívül nagyszámú, de csak megtűrt háziállatok azok a vérszopó paraziták, amelyeknek párisi éjszakai legveresebb emlékeit köszönhetem.

Szó volt már arról, hogy sok-sok párisi ember szállodában lakik. A szállodát azok választják lakásnak, akiknek elegendő bútorkincs nincsen, vagy nem rendelkeznek a házbérhez szükséges garanciaösszeggel. Mivel ezeknek nincs igazi meleg otthonuk, azért előszeretettel üldögélnék a kavéházban, vagy a klubokban.

AZ EGÉSZSÉGTELLEN VILÁGVÁROS

Érdekes, hogy Párisban a felsőbb emeletekért magasabb bérösszeget kell fizetni, mint az alacsonyabb fekvésű lakásokért. Oka ennek talán az, hogy az ember fent távolabb van az utcái zajtól és közelebb a friss levegőhöz. Páris ugyanis egyike a leegészségtelenebb világvárosoknak. Terjedelméhez képest kevés a parkja. A Szajna fölött állandóan lebeg egy porból, gőzből, párából és koromból szőtt fátyol. Estefelé, amikor rátűznek a lebukó Nap sugarai, ez a hullámzó fátyol különös színekben vibrál. A levegő

rend mintha bántaná. Mert mi a rend? Az ész öröme, a zűrzavar azonban a képzelet gyönyörűsége. A kényelemszeretet is ludas ebben. A szobában könyvek, levelek hevernek egymáson, a bútorok porosok. Mentségükre legyen mondva, Párisban az ucca pora és a gyárak miatt igen nehéz a lakást tisztán tartani. A felvett fehérnemű néhány óra múlva bepiszkolódik. Érthető, hogy a párisi nők nem szívesen öltöznek túlvilágos ruhába. Hiányzik a lakásberendezésből a célszerűség is. A lakás minden zugában akadnak porfogók. A mennyezetet és a falakat gipszdiszítések burkolják, kép függ kép mellett. Tükrök, szobrocskák, talak üvegből készült gyümölcsfélékkel, vázák művirággal és egyéb csecsebecsék komplikálják a lakás tisztántartását.

AZ ELŐKELŐSÉG MAJMLÓLÁSA A BÚTOROKBAN

A bútortatnak természetesen antiknak kell lenni, Louis-Quinze, vagy Seize utánzatúnak. Annyira ragaszkodnak a franciák ezekhez a limlomos berendezésekhez, hogy a modern bútorok náluk csak nehezen tudnak szóhoz jutni. Vajjon miért csüngnek olyan görcsösen az antik ócskaságon? Azért, mert a forradalom utáni gazdag parvenükhöz, hogy előkelőknek tünjenek fel, összevásárolták az elűzött és leszegényedett arisztokraták holmiját. Azóta az, aki magára ad valamit, vagy egy fejfel nagyobb akar lenni másoknál, kötelességének tartja szobáinak antik bútordarabokkal való felcícomázását.

amellett állandóan nedvességtől telített, ami számos fül- és torokmegbetegedésnek a kórokozója. A levegőben lebegő kémiai salakanyagok rövid idő alatt belelik az épületeket és bevonják valamely ragacsos koromréteggel. Számítások szerint évente ötvenezer tonna vitriol csapódik le Páris ris levegőjéből. Ettől az erősen inficiált levegőtől kapják legtöbbször a rák és hisztológikus bajokat. Ebből magyarázható az a bágyadság, amelyről a Párisban tartózkodó idegenek gyakran panaszkodnak.

AZ ELSŐ SZÁMÚ KÖZELLENSÉG — A TUDÓBAJ

Páris első számú közellensége a tüdőbaj. Pusztítása több, mint tragikus. A tuberkulózis melegágya a „tandis“, a piszkos és egészségtelen lakás. 1919-ben tizenhét „ilots insalubres“-t, egészségtelen nyomornegyedet tartottak nyilván. Egészen 1938-ig a földgömb egyik leggazdagabb birodalma kormányainak csak egyetlen nyomornegyedet sikerült a föld színéről eltörölnie. A megmaradt tizenhat negyed ötvenezer lakásában kétszázézer szerencsétlen élt a tüdőbaj prédájaként. A végső oka mindennek tulajdonképpen magában a franciában keresendő, mert evésre-ivásra jóval többet költ, mint higiénikus lakásra.

Micsoda visszás helyzet ilyen körülmények között Párisban a haladást dícsőítő kiállításokat megrendezni, merész tervekkel kovácsolni a város csinosítására vonatkozólag, mialatt a külváros egészségtelen lebujaiban, a bérházak patkányos zugaiban a tuberkulózis csontos réme ezrével fojtogatja áldozatait, abban a városban, amelyet a civilizáció koronájának ismertünk.

Oszi szőrmedivát

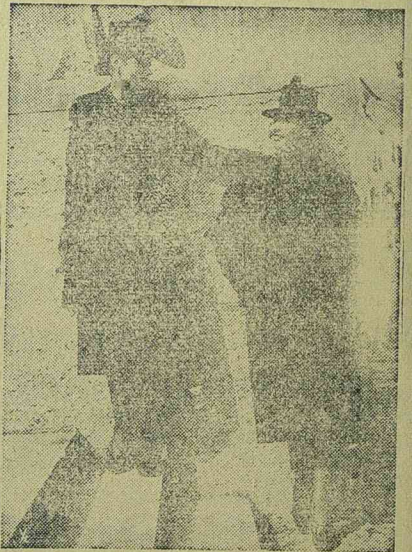
Az öszeleji külföldi ruhamodellek után mosó- és ösztető időjárásához alkalmazkodó ruha- és kabátmodelleket mutatjuk be, amelyekben már feltűnik divatos nők által annyira kedvelt szőrme

Nagyon csinos ez a szürke kabátka fekete szőrmevel. A szoknya alsó részén perzsaszőrme betéttel, hozzávaló sapkát szintén ez a szőrme díszíti.

Elegáns délutáni kabát homokszínű szövethből. széles kőncrökaprómból készült gallér adja meg a kabát előkelő jellegét.

Két divatos kabát barna szövethből és nutriaprémmel díszítve.

Kalandos éjszaka a pusztai sátorban

Abban az évben végeztem a gimnázium harmadik osztályát. Franciából jó jegyem volt, pedig a tanár nem ismerte a tréfát, ha francia nyelvtanról volt szó. Ennek köszönhettem, hogy a tanítványom megbukott. Pedig eleget gyakoroltam neki a szép francia nyelvtani szabályokat, csak ásitott és az előmeneteli könyvecskében gyorsan szaporodtak a négyesek franciából. Év végére aztán szerencsésen el is zúgott a srác. Sőt, nem nagyon bíztak csemetéjük szorgalmában és mert a francia nyelv megtanulása igen fontos volt, meghívtak magukhoz a tanyára a nyáron át a vakációra. Két hónapig oktattam a Ferit és büszkén mondhatom, hogy a pótvizsgán átment. Abban az évben különben sem bukkott meg senki. Mindketten szerettük a kalandot, ő az afrikai regényeket olvasta, én meg May Károlyt faltam. Aztán cserkész táborban is voltam és ez igen nagy tekintélyt adott nekem. Leghőbb vágyam az volt, hogy legyen egy sátorom és ebben lakhassam nyáron át, mint May Károly indiánjai. Éjszaka is persze kint kell maradni és ha jönnek majd a rablók, elisítöm a dugópisztolyt, ez nagyot szól, a rablók pedig megfutamodnak. Milyen szép dolog kint aludni a szabadban, a csillagos ég alatt és hallgatni a fűcsökök ciripelését és a kutyaugatásokat. Nyáron bent aludni a szobában, zárt ajtók mögött, olyan gyáva tettek tónt előttünk, hogy inkább nyitva hagytuk a házunk ajtaját — külön házközből tanyáztunk. Ha jön a rabló, hát hadd jöjjön, mi is vagyunk ketten.

Feri még nem aludt kint a szabad ég alatt. Annyi szépet meséltem neki a kintalvásról, a szabad levegőről, a sátorról, hogy két hét múlva a Feri azt kérte az apjától, vegyen nekünk egy sátrat és két szalmazsákot, hogy ne kelljen a földön aludni. Nem tudtam ugyan, hogy az indiánok szalmazsákon alszanak-e, de ennyi engedelményt meg lehetett tenni a civilizációnak.

A Feri apja nevetett fia ötletén és én mélyen hallgattam arról, hogy ez tulajdonképpen az én ötletem volt. Csak annyit mondott, hogy brülljünk, ha tétó van a fejünk fölött. De ha ez a tétó olyan indiántalan! Később már megelégedtünk volna azzal is, ha egy szalmakazal tövében engednek aludni. De most meg azt mondta a Feri apja, hogy ilyenkor valami veszélyes rovar van a szalmában, az megcsíp bennünket és ő nem akarja a közvégső orvost meggazdagítani.

Pedig mi már azt is terveztük, hogy egy hélig be sem jövünk a tanyára, hanem valahol a földiken főzünk magunknak, legfeljebb kenyérrézt megyünk a faluba, mert kenyeret sütni már igazán nem lehet a sátorban. És aztán valószínűleg aludni a szabad tűz fölött megpirítottunk volna. Számítlan szép tervünk volt, csak a megvalósítása ütököt a prózai felnőttek akadályába.

Dinnyeéréskor azonban újból reménykedni kezdtünk. Alkalmazni kellett ugyanis egy dinnyecsőt, mert ha nem alkalmazták, akkor egyszerűen ő lopja el a dinnyét. Ez a derék ember meg is jelent másnap a tanyán és nagy örömmel hallottam, hogy az öreg sátrat csinál majd magának a földiken és kint fog aludni. Hát ennek szabad kint aludni és nekünk nem? Egyezsére akartunk vele lépni, hogy engedje át nekünk a sátrat, majd mi örizzük a dinnyét, ő meg mehet haza aludni. De az öreg hallani sem akart erről, mert ha megtudják ezt, soha többé nem alkalmazhatják. Az igaz, hogy a kukoricaszárból készült kalyibába nem volt indián sátor, de viszont magyar pusztai sátor volt. És ha May Károly járt volna itt, egészen biztosan leirta volna. A sátor tehát megvolt. És az öreg megengedte, hogy nála kint aludhatunk, akár minden nap.

Most még Feri apját kellett megfőzni. Ez is megtörtént. Még mosolygott is, hogy úgys ez lesz az utolsó éjszaka, amikor kint alszunk. Majd meglássuk...

Aznap persze alig tanultunk valamit, hiszen meg kellett beszélni az esti programot. Tábortűzet sajnos nem lehetett a sátor előtt csinálni, mert a prózai felnőttek attól féltek, hogy meggyúlad majd a sátor. Ők ugyanis kalyibáknak mondták, de azért minékünk mégis csak sátor volt.

Este kimentünk. A csősz már ott állt a sátor előtt, a kutyája meg mellette vakarózott. Nem sokat törődött velünk. Bevittük a pokrócokat, párnákat, ami ellen azonban erősen tiltakoztam civilizált jellegük miatt. A sátor kicsi volt, alig fértünk be. A földön szalma hevert és a kukoricaszárak közti résen besüthött a Hold. Igen költői

volt a helyzet, de mi lesz, ha esni kezd az eső? Csak nem fogunk szégyenszemre a házba rohanni?

Bementünk a sátorba, aztán kijöttünk. Mihez fogjunk? Úgy illlett volna, hogy a csősz meséljen valamit a csillagos égbolt alatt. Fél tiz volt már. De a csősz nem igen mutatott erre hajlandóságot. Még a csillagokról sem akart beszélni és amikor azt kérdeztem tőle, hogy ismer-e a csillagokat, kurtán azt válaszolta, hogy nem. Csak most láttuk, hogy a csillagokat nézni, igen unalmas valami, de mivel mást nem lehetett csinálni, hát találgattuk, hogy az a csillag ott a jegenye felett, vajjon holnap is ott lesz-e. Ettől aztán úgy elálmosodtunk, hogy bemásztunk a sátorba. A szalma bizony nem volt valami puha, kevés is volt, éreztük a nedves földet. Beburkolóztunk a takaróba és elaludtunk volna, ha az csak olyan egyszerű lenne. Egyszerre észrevettük, hogy a jobb oldalom fáj. Feri is nyugott nagyokat, de azért egyikünk sem panaszzkodott. Még csak az kellene, hogy bevalljuk otthon, hogy a sátorban az alvás nem jó dolog és ekkor nevéssenek rajtunk. Hogyne!

Túrtünk. Hosszú idő múlva bemászott a csősz is. Igen bagószagu volt, lefeküdt és közöttük kényelmesen elnyújtózott, úgy, hogy kitágult a sátor oldala, annyira neki szorított. Nagyokat szuszogott. Hamarosan fázni kezdtem. Nézem a Ferit, ő is didereg. Kicsit sikerült elaludnom. Azt álmodtam, hogy a strandon vagyok és térdig bent állok a hideg vízben. Olyan hideg volt a víz, hogy felébredtem. A lábam kint volt a sátor előtt, a takaró meg a nyakam körül. Felállók, hát a Feri sem alszik, rám néz. Kérdeztem, hogy miért nem alszik? Őt a kutya boszszantotta. Mindig mellette vakarózott. A csősz pedig, ha fordult egyet, ráfeküdt és teljes erejéből vissza kellett löknie. A csősz olyan mélyen aludt és úgy hortyogott, hogy már emiatt sem lehetett volna aludni. Igen kutyául éreztük tehát magunkat, a lábunkba mintha ölmöt öntöttek volna. Elhatároztuk, hogy így nem lehet táborozni meg indiánoskodni, ha az öreg csősz hortyog, a kutyája meg vakarózik. Felhúztuk a cipőnk, a takarókat a hónunk alá vettük és beosontunk a szobánkba.

De azt mégis elhatároztuk, hogy ha elmegy a csősz, birtokunkba kerítjük a sátrat és olyan életünk lesz ott három napig, hogy még Winnetou is megirigyelhetné. De mire erre sor kerülhetett volna, kezdődött már a pótvizsga. A sátrat lebontották és Feri a tanyán, én meg a városban aludtam undok kőházban, míg az iskola kezdődött. Mert akkor a Feri is városi kőházban várta a vakációt.

Gerthesi Béla.

Hivatalosan cáfolják a hazug híreket amelyek erdélyi kegyetlenkedésről és román- orosz határincidensekről szólnak

A kormány nyomtatékosan újra felhívja a lakosság figyelmét, őrizze meg nyugalmát, ne üljön fel felelőtlenül terjesztett rémhíreknek és várja meg a hivatalos vizsgálat eredményét. A kormány figyelemmel kíséri a határokon túl maradt román lakosság helyzetét, minden erejével megvédi a személyi és vagyonbiztonságot és bízott abban, hogy ez sikerülni is fog. A magunk részéről örömmel közöljük a kormány hivatalos cáfolatát, amely talán elejét veszi annak, hogy a zavarosban halászni akarók továbbra is nyugtalanító híreket terjeszthessenek és lakatot tesz a pletykázó szájakra. A pletykázó szájakra, melyek nemcsak erdélyi kegyetlenkedésekről terjesztettek valótlan híreket, hanem arról is, hogy a román-orosz határon összefüggések lettek volna a román és orosz csapategységek között. Ezeket a híreket egyes külföldi rádióállomások is közvetítették. A miniszterelnökség sajtóirodája a leghatározottabban cáfolja ezeket a híreket is és azt a rosszindulatú pletykát is, mintha a

szovjet jegyzékben követelte volna, hogy a Moldovával határos területeket Románia demilitarizálja. Ezek a hírek is minden alapot nélkülöznek.

Biharmegye újjászervezése

A királyi helytartóságon péntek délelőtt tartották meg Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnöklése alatt Temes tartomány hat megyéjének prefektusai értekezletét. Az értekezleten Todorut tábornok, a Temes tartományhoz csatolt Biharmegye prefektusa is részt vett. Az értekezleten három és fél millió leit osztottak szét árvízkarosultaknak és szegény gazdáknak vetőmag beszerzésére. Azután megtörtént Biharmegye újjászervezése. A megyét kilenc járásra osztották. A kilenc járásban összesen kétszázharminchét község van. Marta Alexandru dr. királyi helytartó azután köszönetet mondott a hivatalból távozó prefektusoknak eddigi közhasznú működésükért.

Angol katonák őrzik Faruk király palotáját

Tetőfokra hágott az izgalom Egyiptomban

Rómából jelentik: Beyruthból érkezett jelentések szerint egész Egyiptomban, de főként Kairóban a tetőfokra hágott az izgalom. Faruk király palotáját angol katonák vették körül és őrzésnek olyan jellege van, mintha valóságban fogságban tartanák Egyiptom uralkodóját. A Tevere című lap jelentése szerint Beyruthban az olaszok győzelmes előnyomulása Egyiptomban nagy lelkesedést keltett a muzulmán lakos-

ság körében. Az olasz lap tudósítója arról számol be, hogy a királyi palotájánál támadás oly hirtelenséggel történt, hogy Egyiptomban senki nem akart hinni ennek. Ennek következtében pénteken délután nagy angolellenes tüntetések voltak a kairói mozgófényképszínházakban, ahol az angol propagandafilmek és hirdetések vitésénél a nézősereg tüntetett Anglia ellen.

SPORTESEMÉNYEK

Ma két B-liga bajnoki mérkőzés lesz városunkban

Ma, vasárnap két B-liga bajnoki mérkőzést bonyolítanak le Temesvárott. Délelőtt tizenegy órai kezdettel a Rapid pályán Rapid-CAMT mérkőzés lesz. A Rapid együttesében ezúttal már szerepel Feisthannel és Haas is úgy, hogy a csapat hívei újabb győzelmet remélnek. A CAMT is megerősítette csapatát a hét folyamán és a csatársort már új középsatár fogja irányítani. A mérkőzés erős harcra és izgalmas küzdelemre ígér. Délután négy órakor a Banatul pályán a Chinezul játszik a resicai munkáscsapatpal. A lila-kék együttes erősített, mert a resicai csapat ellen meg akarja szerezni a két pontot. Ez a meccs is izgalmas lesz, mert a re-

sicai munkáscsapat jó formában van és győzelmet remél. A Banatul pályán a CAMT és Chinezul ifjúsági csapatai játszanak előmérkőzést, míg a főmérkőzés szünetében atlétikai számokat is lebonyolítanak.

Öt bajnokságot nyert Bjöm Borg. Bjöm Borg, a világhírű svéd úszó a svéd úszó-bajnokságban nem kevesebb, mint öt bajnoki címet gyűjtött össze. Eredményei a következők: 100 m. 1:00.1, 200 m.: 2:16.7, 400 m.: 5:02.8, 1500 m.: 20:35.8, 100 m. bát-úszás: 1:12.2.

KÖZGAZDASÁG

Az EMGE felhívása a bánsági magyar gazdatársadalomhoz

Émberemlékezet óta nem tekintett a bánsági magyar gazdanép olyan súlyos gazdasági válság elé, mint most. A kézi és igáslo hiánya mellett még a természet is cserbenhagyta a gazdát. Egyes községekben az állandó esőzést felhőszakadások követték és a gazdáknak mindezt tönkrement. Sztancsófalván, Igazfalván, Szapárfalván és más községekben is 2—4 hold földön három család tengődik, amelynek tagjai részére holdanként 25—100 kilogramm búza termett, a kukoricaföldek pedig a viszontagságos időjárás folytán annyira elgazosodtak, hogy a termést ki kellett vágni a jóság részére, mert a fejlődésben visszamaradt. Minden nélkül állnak ezek a falvak és a legsürgősebben segíteni kell rajtuk legalább a vetőmaggal. Az EMGE-től hűs vagon búzavetőmaggal előlegezést kértünk, de az EMGE erdélyi központja a Magyarországnak átengedett területre esett, a vetés ideje pedig már a körmünkre égett és nem lehet bevárni, amíg az EMGE romániai központját új-ból életre hívják, hanem magunknak kell gondoskodnunk arról, hogy a kétségbeesítő állapotok közé került gazdatestvéreink segítséghez jussanak. Tisztában vagyok mindazon gazdatestvéreim anyagi helyzetével, akikhez most fordulok, az iránt, hogy lelkiismeretünk parancsszavait tettekben juttassák kifejezésre, jól tudom azt, hogy

ők maguk is segítségre szorulnak, de mégsem állanak családjaikkal a teljes megsemmisülés előtt. Hiszen csak arról van szó, hogy mindenki a módjához képest erőltesse meg magát annyira, amennyire azt egy nemesen érző szív és az embertárs iránti kötelezettségtől áthatott lélek elbir.

Senki ne várjon külön felszólítást, mert arra idő nincsen, hanem tartsa mindenki kötelességének, hogy ezen felszólításon elolvasása után azonnal cselekedjék. Az egyes gazdaköri vezetők vegyék kezükbe a búza vetőmaggal gyűjtését és pedig haladéktalanul. Fogjanak be kocsiba és azal házról-házra keressék fel a gazdákat, az adományokat pedig egy ivre vezessék reá az adományozók neveinek feltüntetésével és az adott suly mennyiséggel. Ennek már tíz nap leforgása alatt legkésőbbben a rendeltetési helyen kell lennie. Az összegyűjtött mennyiségről azonnal jelentést kérek, hogy az elszállítás iránt idejében intézkedhessem. Különösen a középbirtokosok és főleg a nagyobb birtokosaink áldozatkészségének megnyilvánulását várom anélkül, hogy külön felhívásban kellene hozzájuk fordulnom és ezek a hozzájuk legközelebb eső gazdakörbe adják le adományaikat.

Meggyessy István
felügyelő

Az értékvtám csökkentése súlyosan érintené a városok gazdálkodását

Bueurestiben napoként harmadfélmillió leit vettek be az értékvtámból

Hírt adtunk arról, hogy a kormány legfeljebb szállítványozási bizottsága foglalkozik az egyszázalékos községi értékvtám leszállításával, esetleg megszüntetésével. Ismeretes, hogy az eredetileg két ezrelékes értékvtámot a március 4-iki erről szóló törvény emelte fel egy százalékra az azal az indokollással, hogy a városok nagy befektetéseire alapot kell létesíteni. Ezt a célt el is érték, mert például a főváros bevételének 7 száza-

lékát a taxa ad valorem képezi és naponta két és fél millió bevétel van.

Az árut azonban az egy százalékos megdrágította és a szállítás lebonyolítását is nehezítette az értékvtám beszedése. Ezek a kérdéseket indították a bizottságot arra, hogy a lecsökkentést tervbe vegye és kereskedelmi körökben remélik, hogy a régi 2 ezrelékes értékvtámot fogják visszaállítani.

Megszorítják a fényüzési cikkek behozatalát

Az új importrendszer létesítését tanulmányozzák

Az Argus részletesen foglalkozik az import-rezsim változásának szükségességével. Az exportot illetőleg annak mértékét részben a kereskedelmi szerződések, részben pedig az ideai szűk termelés határozza meg. Tekintve, hogy az utóbbi oknál fogva az export természetes csökkenésére kell elkészülni lennünk és így az képezi vizsgálat tárgyát, hogy az árubehozatal melyik részében lehet leszállítást eszközölni. A nemzetgazdasági minisztérium foglalkozik ezzel a kérdéssel és a megoldás a közeljövőben várható.

A leszállítás az import két ágánál mutatkozik lehetségesnek: a gépek behozatalának leszállítása és a fényüzési cikkek behozatalának teljes megszüntetése. Amíg a gépek behozatalát illeti az új határok bizonyos új iparágak létesítését követelik és így a gépek behozatalára szükség van. Mindenesetre nem lehet szó — írja az Argus — az ipar korlátlan védelméről és főleg a legszükségesebb iparágak, elsősorban a mezőgazdasági gépipar fellendítéséről kell gondoskodni.

Korlátlan megszorítást kell eszközölni a fényüzési cikkekben. Sohosem volt erre nagyobb szükség, mint ma és ha nem tiltják azt be teljesen, úgy magas vámokkal kell sújtani a fényüzési cikkeket.

Mint ismeretes, külkereskedelmi rendszertünk kereskedelmi egyezményeken nyugszik. Amíg egyes államok eleget tesznek ezen egyezményeknek, más külföldi államok elutasítják a kvótának megfelelő cikkek szállítását és átvételét. Ezek a kvóták egy részben fényüzési, vagy nem éppen elsőrendű fényüzési cikkekre vonatkoznak, tehát megszüntethetők a kölcsönös teljesítés alapján. Az utóbbi időben az egyes kül-

kereskedelmi egyezmények nemteljesítése folytán sok kereskedő lemond importkvótájáról. Tehát az összes külkereskedelmi egyezményt felülvizsgálat tárgyává kell tenni és így az importkérdést megoldani.

— Olaszország bányaiparának és mezőgazdaságának fejlődése. Rio de Janeiroból jelentik: Rosario Ave. na Sacca, a Szent Pál egyetem tanára most tért vissza olaszországi tanulmányútról, ahova a brazilai mezőgazdasági minisztérium küldötte ki. Jelentésben hangsúlyozza, hogy az olasz mezőgazdaság rendkívül nagy fejlődésen ment keresztül. Ezután ramutat arra, hogy Olaszország bányatermelése megrövedkedett és ez a tény nagy mértékben hozzájárult az olasz katonai szervezettség nagyarányú fejlődéséhez. Hasonlóképpen kitűnő eredményeket értek el Olaszországban a mezőgazdasági területek megjavításával és a szicíliai nagybirtokokon végzett telepítésekkel. (Rador)

— Szlovák—oros gazdasági szerződés. Szlovák illetékes helyről közlik, hogy a Szovjet hivatalosan meghívta Szlovákiát, hogy kereskedelmi tárgyalást kezdjen Moszkvában. A szlovák küldöttség Poljok vezetésével október elején indul Moszkvába.

— A franciaországi élelmiszer racionalizálása. Szeptember 23-tól kezdve racionalizálják az élelmiszert Franciaország meg nem szállott részében, ahol szeptember 1-én a cukor, rizs, liszt, szappan, kenyér, hús, és zsirjegyet vezettek be. Most megállapították, hogy egy személy hetenként 50 gr. túrot, 360 gr. húst kaphat egy hónapra és 125 gr. szappant.

(=) Bánsági gabonárak. A bánsági gabonapiacra az árak a következők: búza 750, tenegeri 640, zab 500, takarmányárpa 530, sörárpa 610 lei százkilónként. A kamillatea kilója 80 és a fodormenta kilója 85 lei.

A Magyar Gazdasági Egylet közleménye

Madárvonulás

Az élet kifürkészhetetlen titokzatosságának egy csodálatos mozzanata van most folyamatban a természet életében: a madárvonulás.

Erdőn, mezőn, ligetekben elnémul a madárdal, árván maradnak a madárfészkek. Ott, ahol még nem is régen élénk és vidám élet, dal hirdette a természet élniakarását, lassan a némaság, az elmúlás üti fel a tanyáját. Lehullnak a fák lombjai, elszáradnak a mezők virágai, az ősz-elő hűvös szél, mint a halál lehelete súvít végig a mezők naldokló növényvilágán.

Nem szól már a haris a virágos rétbén
Elnémult a bölömbika a nádas mélyében
Nem kepel már a gólya a kéményünk mellett,
Nem csicsereg a fecsképar az ablakunk felett,
Nem jósol a kakuk-madár a nagy akác fáról,
Nem visszhangzik az erdőszél a csalogány daltól,
Vándor dalát hallatja a délceg darú-madár,
Itt hagyja a szülőföldjét sok-sok dalos madár,
Igen, itthagynak bennünk kedves nyári vendégeink, hogy egy más hazába vándorolva, eleget tegyenek a természet hívó szavának, segítségét vigyenek az ott élő madártársaink és erőt gyűjtsenek a jövő kikeletre, hogy annak nem megújhoda, ünneplőbe öltözve térhessenek ismét vissza szülőföldjükre.

Hogy mi adja meg a jelt kedves madarainknak a vándorlás idejére, azt még homály fedí, de hogy tudja minden vándormadár-faj az elindulás pontos idejét, arról sok szép megfigyeléseink tanuszkodnak. Vándor madaraink közül a fűrj veszi fel elsőnek a vándor botot. Ez a kis vadtyúk féle csak addig marad helyben, amíg kicsinyeit kotlásával a világra segíti. Amint a kis apróságok felszáradtak, pár napig még a fészék körül bogarásznak, hogy kissé megerősödjék az anyjukkal egyetemben megkezdjék a vándorlás nehéz útját a déli tájak felé. Ez a vándorlás csendben történik, a vetések s a határok között. Ha vizpartot ér a család és a fiatal nemzedékek még repülni nem tudnak, ott rövid időre megtelepednek, amíg a kicsinyek röpképessé válnak, hogy azután az ilyen akadályokat könnyebben áthidalhassák. Amikor a Földközi tengerpart vidékére érnek, a már útközben annyira fejlődött fűrjek, akkorra oly szivósakká válnak, hogy az aránylag rossz repülő, nehézkes madár, egy kedvező szél segítségével, könnyen átrepül Afrika északi partjaira.

Vizimadarak legtöbbje az utat éjjel teszik meg. A gólya, a darú, a vándor ragadozó madarak, galambok, seregélyek, az énekesek, a fecskék, csak nappal vonulnak. A vonulásnak madárfajonként más más a formája. Ismerjük a darvak ék forma repülését. Láttuk már a seregélyek labdaszerű csomós vonulását. Volt módunkban látni a fecskék füst-szerűen tömr költözködését. Vannak madarak, a melyek a vonulást zónákra osztva teszik meg, egy-egy kedvezőbb terepen rövid időre megtelepednek. Némely madárfaj, magányosan, vagy csak igen gyér számú társai között osztja meg az út fardalimat. A légykapók, a királykák vándorlása bokorrol bokorra, fáról fára történik a déli irányt pontosan betartva. Az ökörszem, az a gyenge kis madár, még vándorlás közben is ragaszkodik a homályhoz, ha csak alkalom adódik a bokrok alját használja fel elvonulásra, habár ő majdnem az utolsó marad, kitart, amíg csak a hideg engedi, míg végre ő is eltűnik, hogy az olasz homba átteleljen.

Van két világvándora a madárvilágnak, amelyek csak addig állnak a megszokott költő helyükön, amíg kicsinyeiket felnevelik, s utána az életük örök vándorlásból áll. Például a vándorsólyom, és a sarki csér. A vándorsólyomra bátran ráillik az a jelző, hogy a madárvilág rendőreinek a főfelügyelője, mert ma itt végzi feladatát, egy-két nap múlva pedig már a földteke távoli pontján találkozhatunk ugyanazzal a madárral. A sarki csér pedig az év egyik felét az északi, az év másik felét pedig a déli sarkvidéken tölti el, tehát a sarkvidék zord életének az ellenőre

Bíró Pál.

(=) Szigorúan ellenőrzik a malmok fogyasztási adóját. A kincstár jogainak biztosítása végett elrendelték, hogy a pénzügyi felügyelő és ellenőrző szervei minél többször járjanak el a vállalatoknál a fogyasztási illeték ellenőrzése végett. Megállapítást nyert, hogy egyes pénzügyi közegek felületesen járnak el és csak az irodában levő iratok alapján vesznek fel jegyzőkönyvet. Miután ilyen eljárással a malmok működését nem lehet megállapítani, hanem csak a készlet ismeretével a felügyelő és ellenőrök utasítást kaptak, hogy a malmok termelését állapítsák meg és annak alapján ellenőrzik a forgalmi, illetve fogyasztási adót.

Magyar Gazdasági Egyet hivatalos közleménye

A hússertések takarmányozásáról

(Folytatás)

A következő táblázatban közöljük a mult asárnapi cikkünkben említett takarmányozási arvezet egy hússertés gyorsított felnevelésé- ez, malackorától egyéves koráig.

A pogácsa lehet tökmag, vagy napraforgó. lég jobb a lenmagpogácsa, de nálunk nehezen zerezhető be. Az árpa a malackoknak kezdetben orombára darálva szárazon adandó, de legyen özte néhány ép szem is, hogy a rágást gyakor- olják. Az árpa és kukorica egy kis részét később szemesen, de beáztatva adjuk. Az árpa- és ku- kukoricadarát a hizlalás későbbi szakában egyre inomábbra daráltassuk. A darákat, korpát, po- póácsát (megzúva és vízben szétmállasztva) és vérlisztet összekeverjük és egy fél napon át víz- el összekeverve áztatjuk. Etetéskor hozzáöntjük lefőzött tejet. A beáztató víz a tejjel együtt minden kilógramm darakeverékre 1—3 liter le- gyen. Kezdetben több, a hizlalás végén kevesebb. Nyáron több, télen kevesebb. Mészszót (iszapolt krétát) kezdetben minden kiló abrakra 2 dekát adunk (2 százalékat), konyhasót félannyit. Eze- tet beáztatás előtt a darakeverékbe keverjük. 80 kgr. eléréskor a mészszó mennyiségét csökkent- jük, úgy, hogy a 120 kiló eléréskor teljesen el- nagyjuk. Ugyanekkortól kezdve a konyhasót nyalósó alakjában adjuk, drótra felhúggasztva.

A borsót szárazon, szemesen adjuk. A kismalacokat naponta ötször, később negyszer etetjük, a süldőket, ha nem járnak le- gelőre, háromszor. A déli etetésekor csak szemes abrakot adunk: borsót és egy kevés árpát, vagy kukoricát. A 100 kiló elérése táján már kétszeri etetés elegendő.

D-vitamin készítményt (Diavit, Pekk) a szoptatás utolsó két hetében 5—5 grammot ad- juk a malackoknak, azután pedig még 6—8 hétig 70—75 kgr (tökessüldősúly), a 9 hónapos 125— pasztalunk, ismét néhány hétig 20—20 grammot adunk a darakeverék közé keverve.

Ilyen tartás mellett, ha az anyokóat vem- hessége és szoptatása alatt kellőképpen abrakol- tuk, a következő súlygyarapodásra számítha- tunk: a 10 hetes korában elválasztott malac 17— 20 kgr., 6 hónapos 65 kgr., a 6 és fél hónapos

70—75 kgr. (tökessüldősúly), a 9 hónapos 125— 130 kgr. (tökessertés súly), az egyéves 185—200 kgr. (tökessülyös sertés).

(Jövő vasárnapi közleményünkben folytatjuk.)

= A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a követ- kezők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti): 107 százalék felárral: angol font 851.80— 877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 48.13— 49.58, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 873.54—899.78. Devizák 38 százalékos felárral: angol font 567.87—584.91, svájci frank 32.15—32.78, francia frank 3.24—3.31, márka 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27 (felár nélkül), cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nél- kül), török líra 82.92—92.

(=) Sok az iparengedély nélküli dolgozó kár- pitos. A faipari munkaadóq temesvári céhének ve- zetésére ezúton is figyelemzveti a közönséget, ne dol- goztasson csak olyan kárpitossal, akinek iparengedé- lyéve van. A céhnek ugyanis tudomására jutott, hogy az utóbbi időben igen megsaporodott azoknak a kárpitosoknak a száma, akik iparengedély nélkül dolgoznak és ezáltal megkárosítják a kenyerüket be- csületesen kereső, adófizető iparosokat. Figyelem- zetik a közönséget, hogy a jövőben feljelentik úgy az iparengedély nélküli kárpitost, mint azt, aki munká- t ad neki és a törvény értelmében mindketten büntetésben részesülnek. A közönségnek tehát érde- ke, hogy ne adjon munkát iparengedély nélküli dol- gozó kárpitosoknak.

(=) A helytartóság kéri a gabonaárak felül- vizsgálatát. A királyi helytartóság mellett működő árellenőrző bizottság Ciupe Gheorghe dr. vezértit- kár elnökele alatt ülést tartott, amelyen megállá- pították Petrozsény, Déva, Karánsebes új maximá- lis árait. Az árellenőrző bizottság foglalkozott az- után a gabonaárakkal és elhatározta, hogy a nem- zetgazdasági minisztériumhoz intézendő felterjeszté- sében azok felülvizsgálatát fogja kérni.

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Rádió

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 22.

Radio România, Radio Bucuresti. 6.45: Reggeli óra. 9.30: Vallásos óra. 1.13: Művelődési híradó. 13.15: Grigoras Dinicu zenekara játszik. 14: Hírek. 14.20: A Cotroceni enekegyüttes műsora. 14.45: Hírek. 20: Hírek. 20.15: Rodica Bujor énekel. 21.10: Hí- rek, közlemények. 21.15: A rádió zenekara ját- szik. 22: Hírek, sportközlemények. 22.30: Idegen- nyelvi hírek. 22.30: A rádiózenekar műsora. 23: Hanglemezek. 23.30: Idegennyelvi hírek.

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 23.

Radio România, Radio Bucuresti. 6.45: Reggeli mű- sor. 13: Közművelődési híradó. 13.15: Hangleme- zek. 14: Hírek. 14.20: Román kórusok. 14.45: Hí- rek. 20: Hírek. 20.15: Gabriel Naruja énekel. 20.35: Hegedűműsor. 21.00: Hírek. Közlemények. 21.15: Kamarazene. 21.45: Gordonka hangver- seny. 22: Hírek. Sportközlemények. 22.20: Ide- gennyelvi hírek. 22.30: Dalok. 22.55: Hangleme- zek. 23.30: Idegennyelvi hírek.

KEDD, SZEPTEMBER 24.

Radio România, Radio Bucuresti. 6.45: Reggeli mű- sor. 13: Közművelődési híradó. 13.15: A Stanescu zenekar játszik. 14: Hírek. 14.20: Katonazene. 14.45: Hírek. 20: Hírek. 20.15: Hanglemezek. 20.45: Mircea Nemens énekel. 21: Hírek. Közle- mények. 22.20: Idegen nyelvű hírek. 22.30: Szim- fónikus zene. 22.50: Opera részletek. 23. 30: Ide- gen nyelvű hírek.

A DÉLI HÍRLAP BUCURESTIBEN

a következő kioszkokban kapható:

Calea Victoriei és Bdul Elisabeta sarok
Calea Victoriei és Bdul Academiei sarok
Str. Lipscani, az Elíte kávéházzal szemben
Str. Academiei, Union és Stanescu szállodák- kal szemben
„Carpati“, Esplanade szállodával szemben
„Literatura“, Calea Victoriei

TRÓNUSDONTO BALETTCIPŐ

A Déli Hírlap eredeti regénye.
Írta: KUN-BÁN ANDRIS

87

— Hallottatok már — mondotta éppen olyan ki- állt hango, hogy a csukott kesziban magam is ki- vehettem minden szavát — a Hórselberggről, a hír- hedt Vénusz-hegyről? A hegy belsejében van a fér- fiak átkának, a bűvös boszorkányának palotája. Ab- ban fogadják a szépsége és mézes sava által eibó- dul; lovagokat, akikkel szerelmeskedik és akiket ez- zel annyira hatalmában tart, hogy a tedvéért min- den gonoszásra képesek. A spanyol táncosnőnek a Barer uccában levő palotája, amelyet csókokért kapott fizettségképpen a királytól, a rünnen! Hórselberg, a Vénusz-hegy. A spanyol asszony, akit La- jos király jóvoltából grófnőnek csufolnak, ott fo- gadja a lovagjait, szerelemre éhes minisztereket és az alemannistákat. Az Alemannia most a Hórselberg boszorkánybarlangból jött az egyetemre, hogy azt a varázslónő nevében megszállja. Hát túritek ezt?

Ujult erővel zúgott fel a zsvajgás.
— Az Alemanniának nincs helye az egyetemen!
— Menjének vissza az alemannisták Lolához!
Kocsisom megindította a hintót, mert látta, hogy a helyzet veszedelmes kezd lenni. Bizott abban, hogy a kiáltozók egymás öcsárlásával vannak el- foglalva és nem vesznek észre minket.

Talán sikerült volna a távozás, de én nem akar- tam menekülni. Visszaemlékeztem, hogy az őszel palotám ablakából hogyan csendesítettem le és nyertem meg a magam részére az uccán átkozódó tömeget, amely palotámat megostromolni készült. Elhatároztam, hogy ezt most megismétlem.
Úgy éreztem magamat, mint a tapasztalt orosz- lánzelidítő, aki szavával és pillantásával megfekte- z a dühödt fenevadat, amely végül is engedelmesen kuporodik a lábai elé

Kiléptem a hintóból a kövezetre és amikor a rármában pillanatnyi rés támadt, csengő hangon kiáltottam:

— Müncheneri fiúk!
A hangos női hangra mindannyian felfigyeltek és én beszélni kezdtem:
— Eljöttem köztetek, müncheni ifjak, mert nem félek tőletek, hanem szeretlek benneteket. Azt aka- rom...

Tovább nem jutottam. Mindenfelől fülsiketítő láрма zajgott felém.
— Idemérszkedett a király kitartottja!
— Vigyázzunk, ez a nő szavaival mérgezni akar!
— Le Montez Lovárai!
— Tépjétek le a ruháit és kergessük meztele- nül végig a városban!

Vilámként cikkázott át agyamon a felismerés, hogy ezt a jázsmát elvesztettem és nincsen rá le- hetőség, hogy szavaimmal a tömeget lecsendesítsem. Az Alemannia tagjai is megdöbentek, amikor engem ott láttak. De a következő pillanatban fel- ismerték a veszélyt és körülfogtak, hogy akár éle- tük árán is megvédelmezzenek.

Az Alemannia ellenfelei háromszor is igyekez- tek a körém képződött embergyűrűt keresztültörni, azonban sikertelenül. Közben hevesen kiáltoztak:
— Lola kitartottjai! Lola talpnyalói!

Hirschberg Guido grófot, aki szintén tagja az Alemanniának, a sértegető lármá annyira kihozta sodrából, hogy tört rántott és a Bavaria egyesület egyik tagját megsejtírta.

Erre nűsz diák is rárohant Hirschberg gróf- ra, akinek sikerült bemenekülni egy közeli házba, amelynek kapuját belülről magára zárta.

A Bavaria és a vele rokonszenvező többi diák- egyesület tagjai erre nekifutottak, hogy megostro- molják a házat, amelyben Hirschberg menedéket ta- lált.

A közelemben megritkultak az ellenséges érzü- letű diákok sora. Ezt a körülményt, valamint azt, hogy éppen akkor érkezett a térsé a lovas renlőrség, néhány alemannista felhasználta, hogy engem ko- csimhoz kísérjen. A hintóm ugyan akkor már nem volt ott, mert a diákok betörték ablakait, kövekkel pedig tönkretették a fogaton levő grófi imerem

lakkozását. Kocsisomnak — mieótt a hintót telje- sen elpusztították volna — sikerült a mellékuccáig hajtani, ahol várakozott.

Sietve beültem a hintóba, amely megindult ve- lem.

Azonban még jó darabig hallottam az utánam hangzó kiáltozásokat:

— Pffj, Lola! Menekül a Lola!

A király már napközben értesült az egyetem előtti tüntetésről és arról, hogy magam hogyan ke- veredtem a tüntetők közé és hogy szinte a csodával határos módon menekültem meg a komoly bántal- mazástól.

Ma este a szokottnál korábban látogatott el hozzám az uralkodó és aggodalommal mondta:

— Szegény Lolám, csak nem történt komolyabb baja? Igerje meg, hogy mostanában nem megy az egyetem tájkára sem gyalog, sem pedig kocsin. Lássá, most már másodsor került a tüntetők kel- lős középerbe. Félek, hogy mások: nem menekül meg ilyen szerencsésen.

Az uralkodó nagyon mérges volt a diákok tün- tetéseinek gyakori megismétlése miatt, de még in- kább azon, hogy immár másodsor fenyegettek meg engem a tüntetők. Kijelentette, hogy az egyetemét bezáratja és az előadások majd csak októberben kezdődhetnek meg újra.

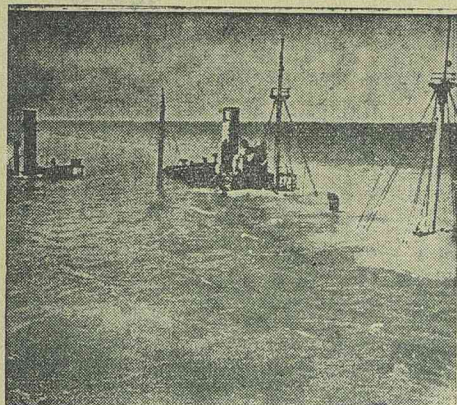
96.

München, 1848. február 10.

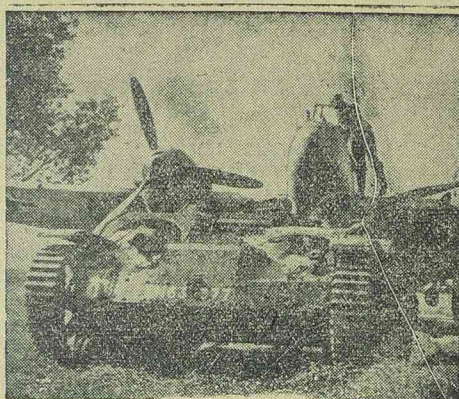
Öt különböző diáktestület ma kora reggel gyű- lést tartott az egyik vendéglő nagytermében és el- határozta, hogy az Alemannia felosztását követeli. Kijelentették, nem hajlandók együtt járni az egye- temre olyan diákokkal, akik az Alemannia tagjai. Az Alemannia szerintük nem a diákság érdekeink megőrzésére alakult, hanem Montez Lola testőrsé- ge és ennek a tegnapi tüntetés folyamán is bizony- ságát adta. Követeléseiket nyomban írásba foglalták és nagy meletben indultak az egyetem felé, hogy emlékiratukat átadják a rektorának.

Azonban az egyetemen nagy meglepetés érte őket.

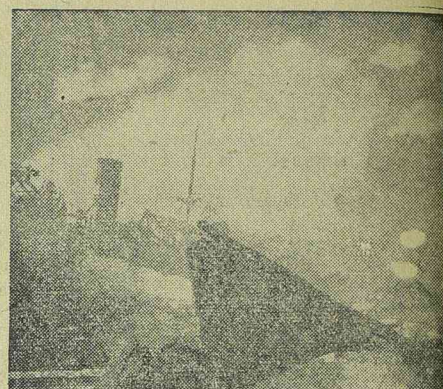
(Folytatjuk.)

Francia kikötő látképe a német zuhanó bombázók támadása után

Német bombázó repülőgépek indulásra készen. A német bombavető repülőgépeket a franciáktól zsákmányolt tank vontatja a felszállásra alkalmas terepre.

Az egyik francia kikötőt szinte elzárják az elszüllyesztett gözösök

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előrefizetendő

OKTATÁS

Kereskedelmi szaktanfolyam nyílik e napokban miniszteri engedéllyel. Vezetője: Szentirmai Ivor állami kereskedelmi liceumi ny. tanár. Tananyagok: Gég- és gyorsírás, könyvvitel, levelezés, nyelvek. Beiratkozás: Belváros, Bulevardul Duca 8. III. 2. 1704

ALKALMAZÁS

Vasöntő felvétetik azonnal, komersz is gépmunkában perfekt. Cím a kiadóban. 1659

Nyugdíjas vasúti tisztviselőt keres vidéki vállalat regáti üzletek lebonyolításához és egyszerűbb irodai teendők elvégzésére. Ajánlatok „Kisebbségi” jellegre a kiadóba küldendők. 1687

Ügyvédi irodába úrleány, kezdő, csakis kitűnő iskolai bizonyítvánnyal felvétetik. Cím a kiadóban. 1707

1600 lelt fizetek perfekt szakácsnőnek, aki jó bizonyítványokkal rendelkezik. Fejér I. Str. Dr. N. Paulescu 1. Palace ház II. em. 1711

Gyermektelen házaspár felvétetik az asszony fizetés ellenében a házi teendőket végzi. III. Str. Constanta 5 szám. 1708

Magyarból román nyelvre tudományos kisebb művet lefordító egyén keresetetik. Megbízó címe a kiadóban. 1710

ÁLLÁST KERES

Nős, gyermektelen kertész, a kertészet összes ágaiban jártas, állást keres. Cím a kiadóban. 1682

LAKÁS

Teljesen különbejáratú két bútorozott szoba, fürdőszobahasználattal kiadó. IV. Str. Mircea Voda 3. 2655

Modern lakás kiadó két nagyobb és két kisebb szobával III. Piata Cruci 2 szám. 1697

Garzonlakás egyszobás, előszoba és fürdőszobával kertés házban, cserép-kályha, parkett 1150 lei, incl. II., Str. Moise Nicoara 8. 1703

Keresek egy szoba, konyhás lakást október 1-re, lehet szuterén is. Címet kérem Favorit boynál leadni. 1700

ADÁS-VÉTEL

Eladó nagy vas szobakályha. IV. Str. Ion Ghica 1. portásnál. 2020

Zongora hosszú, bécsi gyártmány, olcsón eladó. III. Str. Feldoara 10. I. em. ajtó 1. Megtekinthető 12-4-ig. 1680

Férfi télikabát erősebb termetre, jó állapotban lévő, megvételre kerestetik. Cimeket a kiadóba kérem leadni. 2654

Eladó Kardos-telegen teikkönyvezett ház és telek. Bővebbet Colonia Kardos Str. III., No. 257. a háztulajdonosnál. 1005

Takaréktűzhely vízmelegítővel 100x82 cm. nagyságban eladó. II., Alea Sofia Imbroane 44. 1696

Eladó V. kerületben Petru Rares 45. szám alatt levő 203 négyzetméter telek, rajta épült tető alatt levő, villaszéri házzal. Esetleg elcserélném hasonló értékű ingatlanra, Erdély átengedett területén levő városban Érdeklődni Teiszter Hugo V., Str. Capitan Dan 27 szám. 1685

Modern gyermekkocsi, majdnem teljesen új, eladó. Schwartz III., Bulev. Carol 29. 1672

Favágó motor és egy 45 lóerős motor, továbbá egy két cselos centrifugál szivattyú alkalmi vételképen eladó. Lux szállító cég Timisoara IV., Str. Fröbl 44. 1686

Keresünk egy dinamót 30-50 H.P. és egy villanymotort 20-25 H.P. és hozzávaló vezeték megvételre kerestetik. Fratii Mészáros Bethausen. 1669

Eladó modern 5 szoba, előszoba, fürdőszoba, irodahelyiség, autógarázssal, parkirozott udvarral és saját vízvezetékkel ellátott ház Lippa főúccán. Ügyvédnek orvosnak kiváltképen alkalmas. Szabó Imre, fakereskedő Lippa. 1693

Nagyobb bérházat 7-9 szobás jó védelemmel megvételre keresek. Cimeket „Késpénz” jellegre a kiadóba kérek. 1324

Világos, keményfa komplett hálószobabútor rugós matracokkal eladó. II., Str. O. Iosif 28 ajtó 3. Csak délelőtt. 2459

Eladó modern ház Temesvártól tíz percre (Comuna I. G. Duca III. ucca 262 sz.). 100.000 leiért. Két szoba, konyha, éléskamra, nyárikonyha és mellékhelyiségek. Eesszlingeni rolók. 1671

Elsőrendű Productiv Genossenschaft rövid zongora, keresztthüros, úgyszintén egy kitűnő repetíciós szerkezetű keresztthüros új pianino sürgősen eladó. I., Str. Turin 6. I. em. Telefon: 38-13. 1702

Két nikkelezett 1 literes villanyfűző, kifogástalan állapotban 110 voltos eladó. IV., Str. Bratianu 24. II. em. 1694

Eladó két masszív, használt hálószobabútor és egy rádió, ugyanott félhálószoba bútor is. IV., Splaiul Müller Guttenbrun 16. házesternél. 1709

Eladó Fratelián, a villamos végállomás közvetlen közelében, négyyszobás, előszobás, fürdőszobás, vízvezetékes, parkettás, modern, adómentes ház, 100 négyzetméter telekkel VIII. ucca 4/b. 1666

KÜLÖNFÉLE

1-2 középiskolai tanulót elvállal 1940-41 iskolaévre izr. úricsalád elsőrendű ellátással. Zongora a házban. Cím a kiadóban. 2645

Házikoszt finom, izletes tiszta ebédmenü, kenyérrrel együtt személyenként 40 lei. Házon kívül is kapható. I., Str. Sft. Ion 7. földszint 10. (Irgalmasok mellett). 2551

Egy-két diákot teljes ellátással keres izraelita úri család. III., Piata Asanesti 3. ajtó 4. 1689

Búziás-fürdő, Románia Nauheimja. A búziási fürdő gyöngye a „Pensiunea Villa Margot” Str. I. Duca 15., ahol mindent talál, amit az igazi nyugalom után vágyó szív kíván. Ultramodern szobák, tökéletes komfort, olcsó árak. Kérjen Prospektust Pensiunea Villa Margot Buzia-bai Str. I. Duca 15. 1002

Vállalok mindennemű aranyozást, ezüstözést és nikkelezést. Reflektorok speciális tükrözését, ugyanott tanulók felvétetnek. Tulnik József fénynyomó és ezüstműves. II., Str. Maresal Joffr 25. 1681

Elcserélném 2 házat és 1 külön ház-helyemet Magyarországon lévő ingatlanra, házzal, vagy földdel, érték 420 ezer lei. Cím a kiadóban. 1670

Hentezüzlet-helyiség azonnal kiadó. Gyárvaros, Str. Dacilor 10. (Kovács dr. patikánál). Telefon: 38-48. Nagy szalaggyár. 1705

Kosztos diákok izraelita tanárnál felvétetnek. III., Piata Asanesti 3 I. em. ajtó 9. 1712

Kisebb bérház 4 üzlettel 1.300.000 lei érték elcserélném kolozsvári, nagyvárad, vagy környékén levő hasonló értékű házzal. Petneházy II., Strada Torac 1. Ugyanott vendéglő, október 1-re eladó, vagy bérbeadó. 1660

Villamosban felejtett iratesomagomat elvívó személy kipuhatoltatván kérem, képeslapokon kívül reája nézve értéketlen többi iratokat hiánytalanul, Belváros, Praporgescu ucca Boy vállalatnál azonnal adja le. Gräbler. 1701

VESZEK

MODERN BÚTOROKAT, valamint SZÖNYEGEIT, képeket, PORCELÁNOKAT, DISZTÁRGYAKAT, NIPPPEKET, KÖNYVEKET egész könyvtárt, teljes lakás berendezést, stb. Személyes vagy levelezőlap értesítésre azonnal házhoz jövek. Deutsch IV. Str. Preyer 3. II. em. 10.

Bútorraktáramat csökkentem!

Kész bútoraimat nagy áreszállítással

árúsítom. Bútorvásárlás előtt okvetlenül keresse fel vételkötelezettség nélkül üzletemet.

UNGOR I., Strada Merczy 7.

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben. Alkalmazható rakéták románcsozói és fekete tűz helyekben

KÁLMÁN DEZSŐ

speciális takaréktűzhelyüzem

Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Tartós hullám

a legújabb módszer szerint olajjal főzve

Waltrich

iodrász

II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok
1-2-3-6 villamos megállójánál.